

فناوری شهروندی؛

بستری برای مشارکت مردم در حکمرانی

● بررسی چالش‌های فناوری شهروندی
● معرفی پلتفرم‌های مشارکت‌دهنده مردم در حکمرانی

معرفی اندیشکده شفافیت برای ایران

«اندیشکده شفافیت برای ایران» در سال ۱۳۹۳ آغاز به کار کرد. این اندیشکده، زیرساخت حل عمده مشکلات کشور را در تحقق هوشمندانه و عالمانه «شفافیت» و مفاهیم مرتبط با آن می‌داند. شفافیت برای ایران در مدت فعالیت خود، تعاملات گسترده‌ای با نهادها و بسیاری از سازمان‌های دولتی و عمومی مانند مجلس شورای اسلامی، مجمع تشخیص مصلحت نظام، قوه قضاییه، شورای شهر تهران و برخی شهرستان‌ها و ... برقرار کرده و در قالب مشاوره و اجرای پروژه‌های متعدد، در راستای تحقق شفافیت و سازوکارهای پیشگیری از فساد، حرکت می‌کند. یکی از خصوصیات اصلی طرح‌ها و موضوعات پیشنهادی «اندیشکده شفافیت برای ایران»، تطبیق آن‌ها با اصول دینی، اقتضائات بومی و آخرین تجارب جهانی است که باعث اجراپذیر بودن هرچه بیشتر آن‌ها می‌شود.

در این شماره می‌خوانیم

- ۱ چالش‌های فناوری شهروندی
- ۱ از نگاه Stephens
- ۵ از نگاه Karovic
- ۸ از نگاه Poppert
- ۱۱ از نگاه Knight Foundation
- ۱۵ از نگاه EHCE
- ۱۸ چالش‌های فناوری شهروندی در ایران
- ۲۳ فناوری شهروندی و مشارکت مردم در حکمرانی
- ۲۴ معرفی پلتفرم Consul
- ۳۵ معرفی سامانه Placespeak
- ۴۰ معرفی پلتفرم Delib
- ۴۸ معرفی سامانه ConsultVox
- ۵۸ معرفی پلتفرم Decidim
- ۶۶ معرفی سامانه Decidim Barcelona

صاحب امتیاز: اندیشکده شفافیت برای ایران
(با حمایت مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت ریاست جمهوری)

هیئت تحریریه: مهدی ثنائی، محمدحسین خانی،
محمدحسین ملک‌نژاد

دبیر تحریریه: حسنعلی محسنی

دبیر اجرایی: رضا پهلوان سیدآقا

صفحه آرایی و طراحی جلد: پریخ اسدی

نشانی: خیابان جلال آل احمد، جنب دانشکده

اقتصاد دانشگاه تهران، پلاک ۳

شماره تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۵۳۰۷۲

وبسایت: TP4.ir

ایمیل: Salam@Tp4.ir

کد پستی: ۱۴۱۱۷۳۴۱۱۷

شفا فیت برای ایران

در شماره‌ی قبل، گونه‌شناسی موسسه Civic Hall و همچنین سایر گونه‌شناسی‌ها را در حوزه‌ی فناوری شهروندی بررسی کردیم. به نظر می‌رسد با معرفی گونه‌شناسی‌های مختلف، به نگاه جامعی در خصوص قلمرو فناوری شهروندی دست یافته‌ایم. اما یکی از سوالات مهم این است که فناوری شهروندی با چه چالش‌هایی روبروست. پژوهشگران مختلفی به این مساله ورود پیدا کرده‌اند. در این شماره به چالش‌های فناوری شهروندی می‌پردازیم. همچنین سعی داریم تا با توجه به وضعیت کشورمان، چالش‌های این حوزه در ایران را معرفی کنیم. شناخت این چالش‌ها به ما کمک می‌کند تا برای ورود به این عرصه در کشورمان، چه از دید سیاست‌گذاری و چه از دید اجرایی برنامه‌ریزی بهتر و دقیق‌تری داشته باشیم.

چالش‌های فناوری شهروندی از نگاه استفانز (Stephens)

استفانز (Stephens) در سال ۲۰۱۷ پژوهشی با عنوان «فناوری شهروندی؛ داده‌ی باز و شهروندان داوطلب، به عنوان منابع دولت محلی کارولینای شمالی» انجام داده و در بخشی از آن به مهمترین چالش‌های فناوری شهروندی، خصوصاً در ارتباط با دولت‌های محلی پرداخته است. او عنوان می‌کند که از نگاه مقامات دولتی، دو عامل اصلی به عنوان موانع بالقوه و واقعی در ارتباط با پیشرفت فناوری شهروندی وجود دارند:

۱. محدودیت‌هایی که در وظایف مقامات دولتی و برنامه‌های کاری آن‌ها در این خصوص وجود دارد. به خصوص نوع کاری که در فضای دولتی انجام می‌شود و فرهنگ کاری آن که به صورت کامل با حوزه‌ی فناوری شهروندی متفاوت است.

۲. موضوعات مربوط به مدیریت پروژه (چه به لحاظ فنی و چه به لحاظ اداری) که با توجه به تفاوت رویکردهای مقامات دولتی و داوطلبان عرصه‌ی فناوری شهروندی معمولاً باعث اختلاف می‌شود.

او در ادامه به شش چالش اصلی این حوزه با توجه به عوامل فوق می‌پردازد که به هر کدام به صورت مختصر اشاره می‌کنیم.

محدودیت‌ها در وظایف و قوانین بخش دولتی

تفاوت بین اهداف توسعه‌دهندگان فناوری شهروندی و نیازهای کاربران

فرهنگ کاری متفاوت بخش دولتی و عرصه فناوری شهروندی

محدودیت‌ها در استفاده از ابزار آنلاین

انتظارات و پاسخگویی

مدیریت پروژه و فرایندهای آن

محدودیت‌ها در وظایف و قوانین بخش دولتی

کارکنان دولت و مقامات دولتی مطابق با قانون‌های مربوطه، وظایفی دارند که بسیاری از فعالیت‌های حوزه فناوری شهروندی در این قاعده نمی‌گنجد. همچنین زمان کاری کارکنان دولت نیز محدود بوده و بسیاری از آن‌ها به دلیل مشغله‌ی زیادی که دارند نمی‌توانند فکر و ذهن خود را مشغول کارهای نوآورانه و ابتکاری تیم‌های فناوری شهروندی کنند. بیشتر مدیران دولتی، برای حل مسأله از روش سنتی آن استفاده می‌کنند. در حالی که بین حل مسأله به صورت سنتی و روش حل مسأله با استفاده از روش فناوری شهروندی تفاوت ماهوی وجود دارد. بنابراین چالش اولیه پیش روی فعالان فناوری شهروندی تغییر نگاه مدیران به این موضوع است.

فرهنگ کاری متفاوت بخش دولتی و عرصه فناوری شهروندی

فرهنگ کاری در حوزه فناوری شهروندی که عمدتاً از برنامه‌نویس‌ها و فعالان حوزه فناوری اطلاعات هستند، یک فرهنگ کاری پویا و چابک است و تفاوت چشمگیری با فرهنگ کاری کارمندی در دولت دارد. فعالین فناوری شهروندی بیشتر علاقه‌مندند در ساعات غیرکاری کار کنند و زمان مشخصی برای رفت و آمد به محیط کار نمی‌شناسند اما در سبک سنتی کار محدودیت‌های زیادی برای این موضوع لحاظ شده است که این مهم را برای فعالین این عرصه سخت و دشوار می‌کند. به خصوص زمانی که نیاز است تا فعالان این حوزه با بخش دولتی ارتباط تنگاتنگی داشته باشند.

انتظارات و پاسخگویی

انعطاف‌پذیری و نوآوری در ذات کارهای حوزه فناوری شهروندی وجود دارد. همین باعث می‌شود تا در بسیاری از اوقات ارتباط مناسبی با مقامات دولتی (که معمولاً از این ویژگی برخوردار نیستند) برقرار نشود. این عدم ارتباط مناسب، انتظارات و پاسخگویی‌های طرفین (بخش دولتی و بخش فناوری شهروندی) را با کج‌فهمی مواجه کرده و ممکن است تا ناامیدی فعالان حوزه فناوری شهروندی ادامه پیدا کند.

مدیریت پروژه و فرایندهای آن

سبک مدیریت پروژه سنتی با سبک مدیریت پروژه چابک (Agile) در فناوری شهروندی متفاوت است. این تفاوت در تعریف و ارزیابی پروژه‌های فناوری شهروندی بسیار حائز اهمیت است. این تفاوت سبک مدیریت پروژه باعث اختلافات زیادی بین مدیران دولتی و فعالان این عرصه می‌شود و پروژه‌های مشترک را با چالش‌های زیادی مواجه می‌کند.

محدودیت‌ها در استفاده از ابزار آنلاین

هرچند که با گسترش روزافزون فناوری اطلاعات مواجه هستیم اما کارمندان دولت هنوز برای استفاده از ابزارهای آنلاین آماده نیستند و این تفاوت استفاده فراگیر فعالان عرصه فناوری شهروندی از این ابزارها و در مقابل، آشنا نبودن کارمندان دولت با آن، باعث بوجود آمدن چالش‌های زیادی در رابطه بین دولت و فعالان این عرصه شده است. همچنین ممکن است برای استفاده از ابزارهای آنلاین در دولت، به دلیل سیاست‌های محرمانگی، محدودیت‌های قانونی وجود داشته باشد.

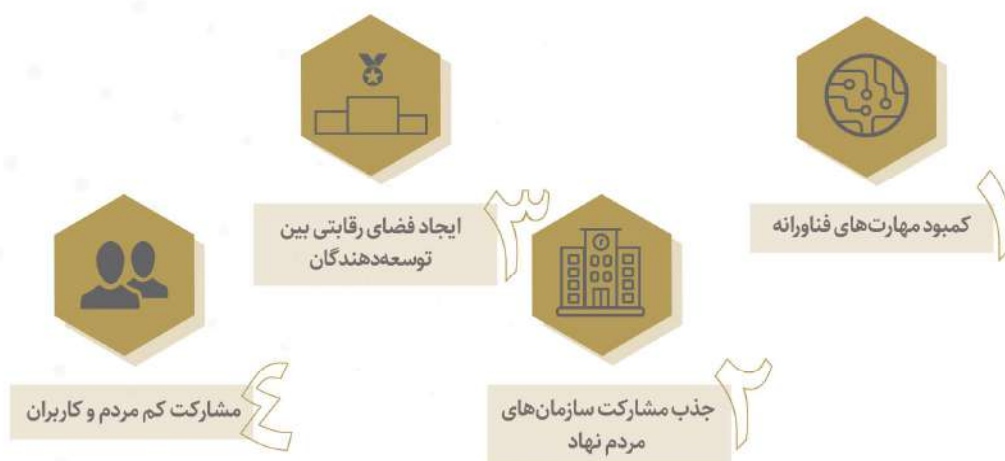
تفاوت بین اهداف توسعه‌دهندگان فناوری شهروندی و نیازهای کاربران

بسیاری از کاربران (که معمولا افراد کم بضاعت جامعه نیز هستند) با فناوری اطلاعات آشنا نیستند، ولی توسعه‌دهندگان فناوری شهروندی تمرکز و توجه خود را روی موضوع فناوری اطلاعات گذاشته‌اند. در اینجا این چالش مطرح است که آیا هدف توسعه‌دهندگان فناوری شهروندی با نیازهای کاربران، به خصوص کاربرانی که از قشر ضعیف جامعه هستند، منطبق است یا خیر. در واقع به بیانی دیگر، بسیاری از کسانی که به عنوان مخاطب سامانه‌های فناوری شهروندی هستند حتی به برنامه‌های مبتنی بر وب دسترسی هم ندارند چه برسد به مشارکت‌شان در آن!

چالش‌های فناوری شهروندی از نگاه کارویچ (Karović)

دنیرا کارویچ (Karović) در سال ۲۰۱۸، به موضوع ابزارها و سامانه‌های فناوری شهروندی می‌پردازد که مطابق با انتظارات پیش‌نرفته و شکست خورده‌اند. این محقق، درس‌هایی که می‌توان از این شکست‌ها گرفت را جمع‌آوری و به چالش‌های اصلی این حوزه اشاره کرده است. در ادامه به مهمترین چالش‌های اشاره شده در این نوشتار می‌پردازیم:

چالش اول

کمبود مهارت‌های فناورانه

تکنولوژی، هسته‌ی اصلی فناوری شهروندی است. از این رو، یکی از چالش‌های اصلی حوزه فناوری شهروندی، کمبود مهارت‌های فناورانه بازیگران این حوزه است. در واقع چه از سمت کاربران و عموم مردم و چه از سمت سازمان‌هایی که قصد دارند از فناوری شهروندی استفاده کنند این مشکل گزارش شده است. همچنین با بررسی سامانه‌های شکست خورده‌ی این حوزه می‌توان دریافت که فناوری استفاده شده در آن بسیار پیچیده بوده است.

راه‌حل: برای شناسایی مشکلاتی که ممکن است کاربران با آن روبرو شوند و برای تطبیق ابزارهای استفاده شده با سطح کاربران، قبل از انتشار آن، بر روی آن تحقیق و آزمون کنید.

چالش دوم

جذب مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد

یکی از چالش‌های اصلی پروژه‌های فناوری شهروندی، جذب همکاران و مشارکت‌کنندگانی هستند که هم بتوانند تامین مالی پروژه را بر عهده بگیرند و هم از اعتبار و برند خود برای پیشبرد پروژه استفاده کنند. به عنوان مثال، در کشور بوسنی و هرزگوین، سازمان Zastone در تلاش بود تا پلتفرم Alaveteli (پلتفرم دسترسی آزاد به اطلاعات که در شماره‌های قبلی نیز معرفی شده است) را بومی‌سازی و توسعه دهد. اما متأسفانه به دلیل نیافتن شریک مناسب در این حوزه پروژه‌ی آن‌ها شکست خورده و هم‌اکنون، وبسایت <http://pravodaznam.ba/> که براساس پلتفرم Alaveteli ایجاد شده بود به صورت کامل از بین رفته است.

راه‌حل: شیوه و انواع مشارکت‌های خود را تعریف و به صورت رسمی اعلام کنید تا همه شرکا از ابتدا در مورد نقش، مسئولیتها و سهم خود (از نظر مالی یا انواع دیگر) در پروژه مطلع باشند.

ایجاد فضای رقابتی بین توسعه‌دهندگان

یکی از مشکلات پروژه‌های فناوری شهروندی، رقابتی شدن آن در یک جامعه است. به عنوان مثال، در اوکراین، یکی از سازمانهای غیردولتی پیشرو در زمینه مبارزه با فساد، برای تهیه ابزاری با هدف ردیابی، تجزیه و تحلیل و شفافیت منابع مالی احزاب سیاسی اوکراین با رقیبی در این حوزه روبرو شد. در نتیجه، این سازمان‌ها برای کسب منابع مالی باهم رقابت کرده و هیچکدام نتوانستند به اندازه کافی منابع مالی مدنظر خود را جمع‌آوری کنند. در نهایت هیچکدام نتوانستند پروژه‌ی فناوری شهروندی خود را به پیش ببرند.

راه‌حل: بجای رقابت، یک شبکه‌ی همکاری ایجاد کنید. تجربیات پروژه‌های مشابه را باهم در میان بگذارید. با رقبای بالقوه تماس برقرار کنید و با آن‌ها ارتباط داشته باشید. با آن‌ها مذاکره کنید.

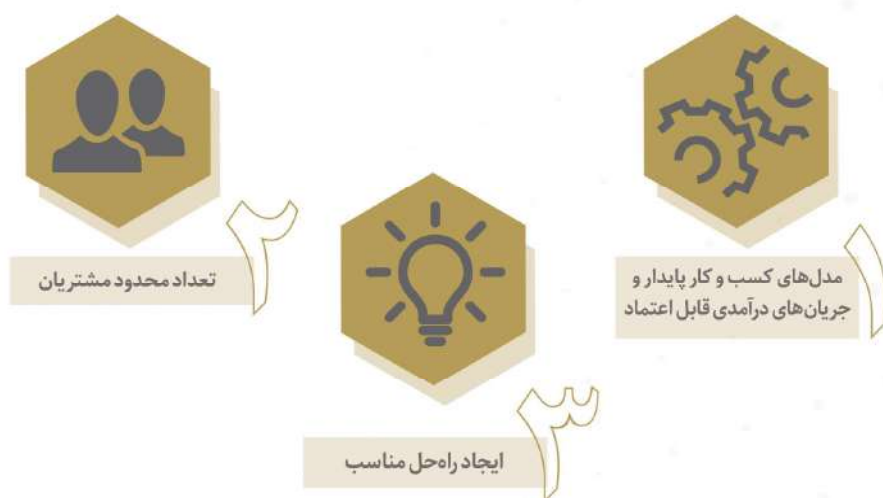
مشارکت کم مردم و کاربران

یکی از چالش‌هایی که در همه‌ی جای دنیا وجود دارد، بحث مشارکت مردم و کاربران در پروژه‌های فناوری شهروندی است. همه توسعه‌دهندگان فکر می‌کنند پس از انتشار پروژه و سامانه‌شان، به سرعت کاربران در آن مشارکت کرده و هزاران کاربر جدید از وبسایت آن‌ها بازدید می‌کنند. در حالی که باید این جذب کاربر به صورت پله‌ای بوده و نباید انتظار هجوم یکباره کاربران را داشت. البته در بسیاری اوقات، کاربران نمی‌دانند مشارکت آن‌ها مثلا در بحث افشای رشوه، تاثیری خواهد داشت یا خیر. از طرف دیگر شاید کاربران به دلیل فرهنگ محلی و زمینه‌ی سیاسی، علاقه‌ای به مشارکت نداشته باشند. در هر صورت مشارکت مردم یکی از مهمترین چالش‌های فناوری شهروندی است.

راه‌حل: سامانه مربوطه باید بسیار ساده و کاربرپسند طراحی شده باشد. باید کاربران را در طراحی این ابزارها مشارکت داد. همچنین می‌بایست قبل از انتشار پروژه، آزمون‌هایی مختلفی با حضور کاربران بر روی آن انجام شود.

چالش‌های فناوری شهروندی از نگاه پوپرت (Poppert)

درک پوپرت (Derek Poppert) در یادداشتی تفصیلی با عنوان مروری بر فناوری شهروندی به سه سوال اصلی چيستی فناوری شهروندی، بازیگران این عرصه، چالش‌ها، فرصت‌ها و آینده‌ی آن پرداخته است.

چالش‌ها

مدل‌های کسب و کار پایدار و جریان‌های درآمدی قابل اعتماد

چالش اول اشاره شده در این یادداشت، به بحث مدل‌های کسب و کار پروژه‌ها و سامانه‌های فناوری شهروندی اشاره دارد. از آنجاییکه فناوری شهروندی، ذاتاً برای حل مسائل عمومی بوجود آمده، سخت بتوان همانند پروژه‌های بخش خصوصی، با دید سودگرایانه به آن نگریست. با این حال، می‌توان با نگاه به پروژه‌های موفق در این زمینه، برای رسیدن به مدل‌های کسب و کار پایدار و همچنین جریان‌های درآمدی قابل اعتماد تلاش کرد. در صورتی که پروژه‌ی فناوری شهروندی به یک مدل کسب و کار خوب و جریان درآمدی مطمئن نرسد، پایدار ماندن آن دور از ذهن خواهد بود.

چالش سوم

تعداد محدود مشتریان

صنعت فناوری‌های شهروندی، مشتریان بسیار محدودی دارد. در واقع در بسیاری از اوقات، تنها دولت‌ها و سازمان‌های بخش عمومی هستند که به عنوان مشتری پروژه‌های فناوری شهروندی مطرح می‌شوند. به عنوان مثال در کشور آمریکا، ۱۹ هزار شهر، ۳ هزار منطقه و صدها اداره ایالتی و فدرال وجود دارند. بیش از ۹۰ درصد شهرها نیز جمعیتی کمتر از ۲۵ هزار نفر دارند. در واقع باید گفت، فناوری‌های شهروندی که در ارتباط با دولت ایجاد می‌شوند، تنها بازاری با حجم ۲۳ هزار مشتری دارند.

چالش سوم

ایجاد راه‌حل مناسب

چالش سوم در رابطه با ماهیت خود فناوری‌های شهروندی است. پروژه‌های فناوری شهروندی به منظور ارائه یک راه‌حل مناسب برای مسائل عمومی ایجاد شده‌اند. نرخ شکست راه‌حل‌ها برای مسائل عمومی بیشتر از دیگر مسائل است. چراکه این مسائل از پیچیدگی بالایی برخوردار بوده و باید با بازیگرانی همچون دولت، احزاب سیاسی و نهادهای عمومی و غیرانتفاعی در تعامل باشد.

چالش‌های فناوری شهروندی

از نگاه بنیاد شوالیه (Knight Foundation)

بنیاد شوالیه در گزارشی با عنوان «Scaling Civic Tech»، مهمترین چالش‌های سازمان‌هایی که روی حوزه‌ی فناوری شهروندی متمرکز شده‌اند را بیان کرده‌اند. این چالش‌ها به شرح زیر هستند:

Latest Knight Research

Leveraging momentum: A study of strategic shifts among eight major arts institutions

How Media Habits Relate to Voter Participation

College Students, Voting and the COVID-19 Election

چالش اول

چالش‌های مالی و درآمدی

جالب است حتی سازمان‌هایی که در زمینه فناوری شهروندی به عنوان نمونه‌ی موفق این حوزه شناخته می‌شوند نیز با چالش‌های مالی و درآمدی زیادی روبرو هستند. کمتر سازمانی در این حوزه را می‌توان با عنوان سازمان پایدار (به لحاظ درآمدی) شناخت. البته شاید دلیل این امر نیز، نوظهور و نوپا بودن این حوزه است و در آینده این مشکل برطرف شود. اما جریان‌های درآمدی و مالی از اصلی‌ترین چالش‌های سازمان‌های حوزه فناوری شهروندی بوده و تا الان نیز هست.

چالش دوم

اختلاف و ناسازگاری مدل‌های درآمدی

یکی از چالش‌های سازمان‌های فناوری شهروندی، اختلاف مدل‌های درآمدی در این حوزه است. برخی از مدل‌ها بر مبنای سازمان‌های انتفاعی و برخی دیگر بر مبنای سازمان‌های غیرانتفاعی شکل گرفته‌اند. فناوری شهروندی را بواقع نه می‌توان در حوزه سازمان‌های انتفاعی و نه می‌توان در حوزه غیرانتفاعی تعریف کرد. از سوی دیگر، منابع قابل تکرار و معتمد درآمدی و ظرفیت‌های سازمانی لازم برای دستیابی به این منابع در حوزه‌های مختلف فناوری شهروندی مانند شفافیت، رای‌دهی، تعاملات دولت-شهروند و ... متفاوت است و یک سازمان این حوزه می‌بایست مدل‌های مختلف درآمدی در آن واحد استفاده کند که خود چالش بزرگی است.

چالش سوم

مسیرهای رشد

یکی دیگر از چالش‌های سازمان‌های فناوری شهروندی مسیر رشد این سازمان‌هاست. از آنجاییکه تمرکز بیشتر این سازمان‌ها بر توسعه ظرفیت فروش محصولات خود است و تامین مالی تیم‌های خود را با استفاده از شبکه‌های دولتی

قوی انجام می‌دهد تنها سازمان‌هایی با مدل کسب و کار انتفاعی می‌توانند مسیر رشد خود را طی کنند. در صورتی که سازمان‌هایی با مدل کسب و کارهای دیگر همواره چالش‌های جدی در طی مسیر رشد خود داشته‌اند.

چالش چهارم

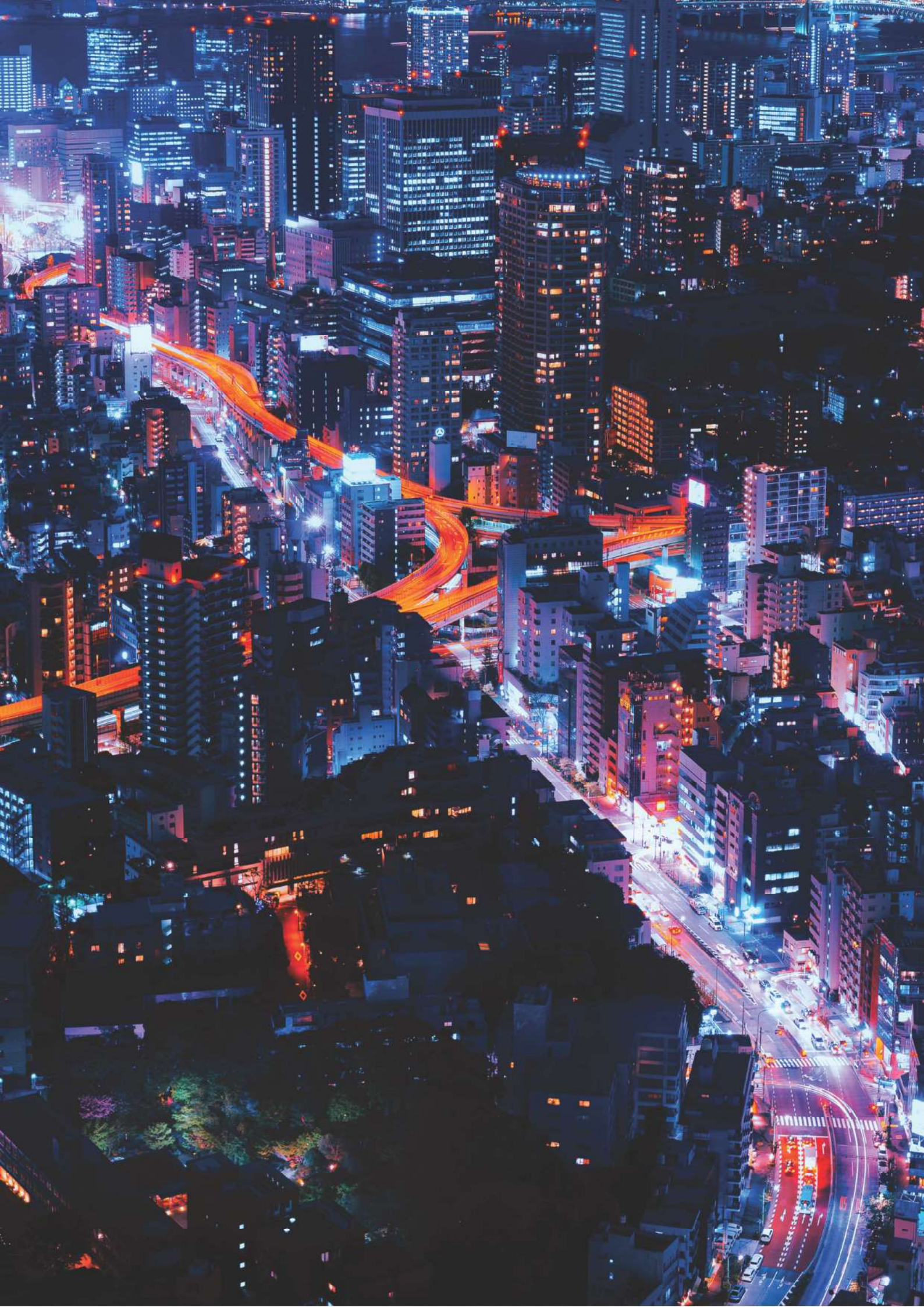
نامشخص بودن سنجه‌های اثر

سنجش اثر در حوزه فناوری شهروندی بسیار سخت است. از آنجاییکه برای جذب منابع مالی نیاز است تا سازمان‌ها عملکرد خود را به خوبی نشان دهند، اما ارزیابی عملکرد سازمان‌های فناوری شهروندی به شدت سخت است. این سازمان‌ها با مسائل عمومی و حوزه‌ی عمومی ارتباط دارند و ارزیابی نتایج کارشان در این حوزه نیز نیازمند سنجه‌های دقیق و زیادی است که تاکنون در تحقیقات علمی کمتر به آن‌ها توجه شده است.

چالش پنجم

کمبود سرمایه‌گذاری در ظرفیت‌های محوری

در حالی که سرمایه‌گذاری‌های معمول، شرکت‌های فناوری را قادر می‌سازد تا در ظرفیت‌های اصلی خود مانند توسعه فناوری و بحث فروش سرمایه‌گذاری کنند، سرمایه‌گذاری بشردوستانه برای استارت‌آپ‌های فناوری‌های شهروندی تا حد زیادی از اجرای پروژه‌های خاصی حمایت کرده است. سرمایه‌گذاران بشردوستانه باید چگونگی سرمایه‌گذاری در استارت‌آپ‌های فناوری شهروندی را در نظر بگیرند تا اطمینان حاصل کنند که سرمایه‌گذاری از رشد بلند مدت آنها پشتیبانی می‌کند و نه فقط اجرای کوتاه مدت پروژه‌ها و برنامه‌های خاص.

چالش‌های فناوری شهروندی از نگاه EHCE

موسسه European Hub for Civic Engagement در گزارشی، به مهمترین چالش‌هایی که فناوری شهروندی و همچنین فعالان و سازمان‌هایی که در این حوزه فعال هستند (به خصوص فعالان اروپایی در این زمینه) با آن روبرو هستند اشاره کرده است. این موسسه، چهار دسته از چالش‌ها را شناسایی کرده است که در ادامه به آن‌ها اشاره می‌گردد.

EUROPEAN HUB
for CIVIC ENGAGEMENT

[WHY](#) [WHAT](#) [WHO](#) [CONTACT](#)

The **European Hub for Civic Engagement** uses tech-driven solutions to network and strengthen European civil society.

It envisions a digital platform that allows civil society actors across Europe to create community, share ideas and resources, as well as rethink funding opportunities.

چالش‌های اول

چالش‌های مرتبط با جامعه فعالان فناوری شهروندی

یکی از چالش‌های اصلی حوزه‌ی فناوری شهروندی، به جامعه فعالان این حوزه مرتبط است. یکی از مهمترین مشکلات این حوزه، عدم ارتباط و همکاری درون این جامعه (به خصوص در اروپا) است. این کاستی، تبادل دانش و ایجاد شبکه‌های کارآمدی که می‌توانند پتانسیل جامعه فناوری شهروندی را که آزاد کنند با دشواری مواجه می‌کند. یکی از راهکارهای برطرف کردن این چالش، ایجاد فضای دیجیتالی همکاری در این زمینه است که وابسته به نهاد خاص و یا جغرافیای خاصی نبوده و برگرفته از خود این جامعه باشد.

چالش‌های دوم

چالش‌های مرتبط با منابع

بازیگران جامعه فناوری شهروندی، غالباً هنگام کار روی موضوع جدید یا هنگام تأسیس سازمان خود، از صفر شروع می‌کنند. مشکل و مساله‌ای که آنها می‌خواهند در جامعه به آن پردازند مشخص و واضح است، اما منابع برای تأثیرگذاری معنادار آنها دست نیافتنی هستند. با این حال، این منابع وجود دارند. این منابع شامل دانش، مهارت فنی و یا سایر بازیگران با تجربه در این زمینه هستند. اما مهم به اشتراک‌گذاری این منابع و استفاده از آنهاست. در این بین، تنها جامعه فناوری شهروندی که قادر است منابع معتبر را به اشتراک بگذارد و از آن استفاده کند، می‌تواند به رشد خود ادامه دهد.

چالش‌های سوم

چالش‌های مرتبط با ایده و ایده‌پردازی

مسیر رسیدن به یک ایده یا یک کمپین توسعه یافته طولانی است. در بیشتر موارد به بازخورد، انتقاد و اظهار نظر نیاز دارد. غالباً، ایده‌ها از بین می‌روند چراکه به اندازه

کافی در تعامل انسانی شکل نگرفته‌اند. تعاملات می‌توانند ایده‌ها را به مراحل بعدی برسانند. باید در این زمینه، یک چارچوب برای تبادل ایده‌ها در فضایی امن (که ایده دزدی در آن مطرح نشود)، حمایتی و سازنده ایجاد کرد.

چالش‌های چهارم

چالش‌های مرتبط با تامین مالی

تامین مالی، همواره یکی از چالش‌های اصلی حوزه فناوری شهروندی است. در بسیاری از اوقات، فرآیند نحوه‌ی اعطاء و توزیع بودجه در این زمینه به خصوص برای بازیگران کم تجربه مشخص نیست. در بسیاری از کشورها، عملاً بودجه‌ای برای فعالیت‌های این‌چنینی هزینه نمی‌شود. در کشورهای دیگر نیز فرآیندهای بوروکراتیک و ساختارهای طولانی، کار کردن در این زمینه را سخت می‌کند.

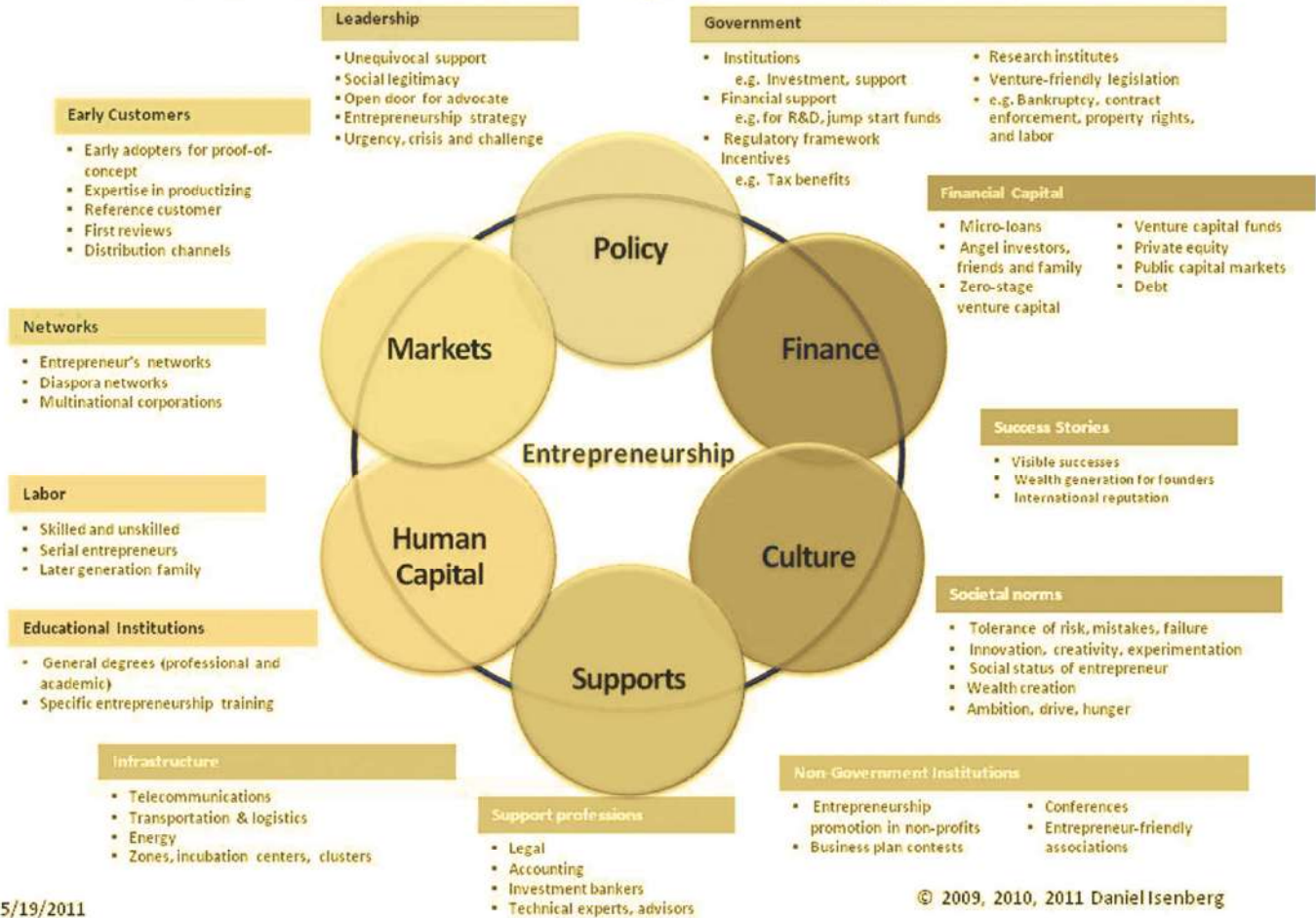
چالش‌های فناوری شهروندی در ایران براساس مدل اکوسیستم کارآفرینی آیزنبرگ

پس از بررسی نظرات مختلف در حوزه‌ی فناوری شهروندی، هم‌اکنون وقت آن رسیده تا چالش‌های این حوزه در ایران را به صورت گذرا بررسی کنیم. برای بررسی این چالش‌ها، از مدل اکوسیستم کارآفرینی آیزنبرگ (Isenberg) استفاده می‌کنیم. در این مدل، بازیگران اکوسیستم کارآفرینی به خوبی شناسایی شده‌اند. پس می‌توان چالش‌های فناوری شهروندی را براساس عملکرد این بازیگران دسته‌بندی کرد.

مدل اکوسیستم کارآفرینی آیزنبرگ، بازیگران اکوسیستم کارآفرینی را به شش دسته‌ی زیر تقسیم می‌کند. هر کدام از این دسته‌ها نیز زیرمجموعه‌هایی دارند که در اینجا صرفاً دسته‌ی کلی بیان شده است:

Domains of the Entrepreneurship Ecosystem

5/19/2011

© 2009, 2010, 2011 Daniel Isenberg

در ادامه با استفاده از این دسته‌بندی، به مهمترین چالش‌های فناوری شهروندی در ایران می‌پردازیم. البته این تنها بخشی از چالش‌های احصاء شده در این زمینه است. بی‌تردید چالش‌های دیگری نیز در حوزه فناوری شهروندی در کشور وجود دارد که در این بخش به آن‌ها اشاره نشده است:

ختمشی (Policy)

- عدم اعتماد حاکمیت به پروژه‌های فناوری شهروندی
- مشخص نبودن سیاست‌های دولتی در زمینه فناوری شهروندی
- مبهم بودن فرآیندهای حمایتی دولت و سایر بخش‌های عمومی از موسسات فعال در زمینه فناوری شهروندی
- نبود سیاست‌های داده‌ی باز و ارائه داده و سرویس‌هایی مانند API به پروژه‌های فناوری شهروندی.

بازارها (Markets)

- مشارکت کم مردم (به عنوان بخشی از مشتریان این حوزه) در تامین مالی پروژه‌های فناوری شهروندی
- بسیاری از سازمان‌های عمومی در کشور، مشتری اینگونه محصولات نیستند و از آن استقبال نکرده و آن را خریداری نمی‌کنند.

امور مالی (Finance)

- کمتر صندوق سرمایه‌گذاری خطرپذیری در حوزه‌های فناوری شهروندی سرمایه‌گذاری می‌کند.

فرهنگ (Culture)

- فرهنگ ضعیف مشارکت در حوزه‌های حکمرانی در جامعه
- مشارکت کم مردم در فرآیندهای فناوری شهروندی
- کم بودن دانش مردم (به عنوان مشتری) برای مشارکت دیجیتالی در بسیاری از حوزه‌های فناوری شهروندی

- عدم وجود روایت‌هایی از تاثیرات پروژه‌های فناوری شهروندی در بهبود زندگی مردم

سرمایه انسانی (Human Capital)

- عدم وجود سازمان‌های آموزشی در زمینه‌ی فناوری شهروندی
- عدم ورود کارآفرینان به حوزه‌ی فناوری شهروندی
- کمبود متخصصان در زمینه فناوری شهروندی (منظور در اینجا صرفاً متخصصان فنی نیست، بلکه متخصصان حل مسائل عمومی را نیز شامل می‌شود)

حمایت‌ها (Supports)

- کم بودن (یا نبود) سازمان‌های مردم نهاد فعال در زمینه‌ی فناوری شهروندی
- عدم وجود حمایت‌های قانونی مناسب از پروژه‌های فناوری شهروندی (مانند اینکه تمامی اقدامات کاربر به پای توسعه‌دهنده نوشته می‌شود).
- عدم وجود شتابدهنده‌ها در زمینه‌ی فناوری شهروندی
- عدم وجود شبکه‌ی فعالان حوزه فناوری شهروندی در کشور

فناوری شهروندی در خدمت مشارکت بهتر مردم در حکمرانی

پس از معرفی گونه‌شناسی‌های مختلف فناوری شهروندی، وقت آن رسیده تا با مصادیق (سامانه‌ها و پلتفرم‌ها) هر گونه بیشتر آشناشویم. از این‌رو، گونه‌شناسی موسسه CivicHall را محور قرار داده و در هر شماره برخی از مصادیق هر حوزه از فناوری شهروندی را معرفی می‌کنیم. از معرفی سامانه‌هایی شروع می‌کنیم که بیشتر در حوزه‌ی مشارکت عمومی و ارتقای نقش مردم در حکمرانی فعال هستند.

معرفی پلتفرم Consul

نام سامانه: Consul

سال تاسیس: ۲۰۱۵، اسپانیا

حوزه‌های فعالیت: مشارکت شهروندان در حکمرانی

آدرس سایت:

<https://consulproject.org/en/>

CONSUL برای شهروندان طراحی شده تا بتوانند در حکمرانی کشور خود نقش بیشتری داشته باشند. این پلتفرم ویژگی‌هایی مانند تهیه پیشنهادات، رأی‌گیری برای قوانین جدید، بحث و گفتگو، بودجه‌ریزی مشارکتی و مشاوره دارد.

CONSUL یک پلتفرم آنلاین برای مشارکت عمومی در تصمیم‌گیری است که در ابتدا توسط شورای شهر مادرید راه‌اندازی شد. هم‌اکنون این پلتفرم در بیش از ۳۰ کشور جهان در حال استفاده است. این پلتفرم به صورت منبع باز طراحی شده و هر نهاد یا دولتی می‌تواند از آن استفاده کند.

[Features](#) [Documentation](#) [Contact](#) [Community](#)

CONSUL

Free software for citizen participation.

[Download CONSUL \(github\)](#)

[Try a demo of CONSUL](#)

تاریخچه‌ای کوتاه اما جالب

شکل‌گیری این پلتفرم به سال ۲۰۱۱ در اسپانیا برمی‌گردد؛ جایی که جنبش 15-M اسپانیایی‌ها (جنبش ضد رضایت اقتصادی اسپانیا) شکل گرفت و باعث شد هزاران اسپانیایی خشمگین به خیابان‌های این کشور ریخته و فریادهای «ما یک دموکراسی واقعی می‌خواهیم» را سر دهند. خشم آن‌ها به خاطر مسائلی مانند: بحران مالی، بحران مسکن، نرخ بیکاری بالا، عدم چشم‌انداز شغلی برای جوانان، فساد و احساس فقدان مشروعیت سیاسی نهادهای دموکراتیک، بود.

این جنبش به دنبال بهبود فرایندها و نهادهای دموکراتیک، به خصوص با افزایش شفافیت، پاسخگویی و مشارکت بود. شورای شهر مادرید تصمیم گرفت تا راهی برای برون رفتن از این بحران پیدا کند. آن‌ها به دنبال روشی جدید برای تعامل با شهروندان و ترویج مشارکت فعال آنان در حوزه‌ی حکمرانی بودند.

پس از افول اعتماد در نهادهای دولتی که به دلیل رسوایی‌های مرتبط با فساد اقتصادی در اسپانیا رخ داده بود، شورای شهر مادرید توسعه نرم افزار CONSUL را در دستور کار خود قرار داد و اولین نسخه‌ی آن را با عنوان **Decide Madrid** در سال ۲۰۱۵ منتشر کرد. **Decide Madrid** یک پلتفرم رسمی حکمرانی باز است که سعی شده تا همه فرایندهای حکمرانی باز به خصوص در حوزه اداری شهرها در آن گنجانده شوند؛ فرایندهایی مانند شفافیت، داده‌ی باز و مشارکت عمومی.

Idioma: Español

Transparencia | Datos abiertos | Blog

DECIDE
MADRID

Entrar

Registrarse

[Debates](#) [Propuestas](#) [Votaciones](#) [Procesos](#) [Presupuestos participativos](#) [Ayuda](#)

Apoya las mejores ideas ciudadanas para Madrid

Apoya propuestas

Propuestas más activas

استفاده ۱۳۰
موسسه از این پلتفرم

استفاده شده در ۳۳
کشور مختلف جهان

دریافت جایزه
خدمات عمومی سازمان ملل

ارائه خدمات به بیش از
۹۰ میلیون شهروند
در سراسر جهان

موفقیت‌های جالب توجه این پلتفرم

این پلتفرم و به خصوص اولین نسخه‌ی آن یعنی Decide Madrid به موفقیت‌های زیادی دست یافته است. برخی از آن‌ها عبارتند از:

تا سال ۲۰۱۷، بیش از ۲۰ هزار طرح در نسخه‌ی شهر مادرید آن ثبت شده است. یکی از این طرح‌ها، پروژه‌ی موفق بازسازی شهر Plazade España بود که نزدیک به ۲۷ هزار نفر در رای‌گیری طرح مربوطه شرکت داشتند.

نرخ مشارکت بالای شهروندان به خصوص در شهر مادرید با ۴۰۰ هزار نفر ثبت‌نام کننده تا سال ۲۰۱۸

استفاده از طرح موفق بودجه‌ریزی مشارکتی در شهر مادرید اسپانیا که هر ساله، بیش از ۱۰۰ میلیون یورو از بودجه‌ی این شهر با مشارکت ۱۰۰ هزار نفر از شهروندان در چگونگی آن انجام می‌پذیرد.

گستره‌ی استفاده از این پلتفرم در جهان

همانگونه که بیان شد، این پلتفرم، فعالیت خود را از شهر مادرید اسپانیا شروع کرده و هم‌اکنون در بسیاری از کشورهای جهان از آن استفاده می‌شود؛ گرچه در کشورهای با زبان اسپانیولی بیشتر از آن استقبال شده است.

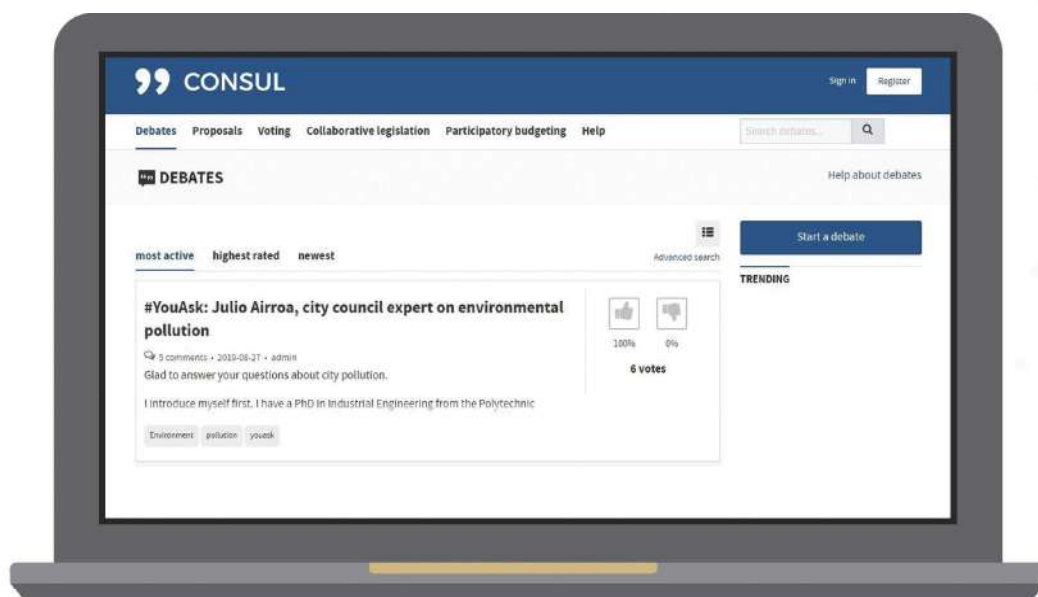
مشخصات و خدمات پلتفرم Consul

پلتفرم Consul خدمات متنوعی را در جهت حکمرانی باز ارائه می‌کند. برخی از این خدمات به شرح زیر هستند:

فضای بحث و گفتگو

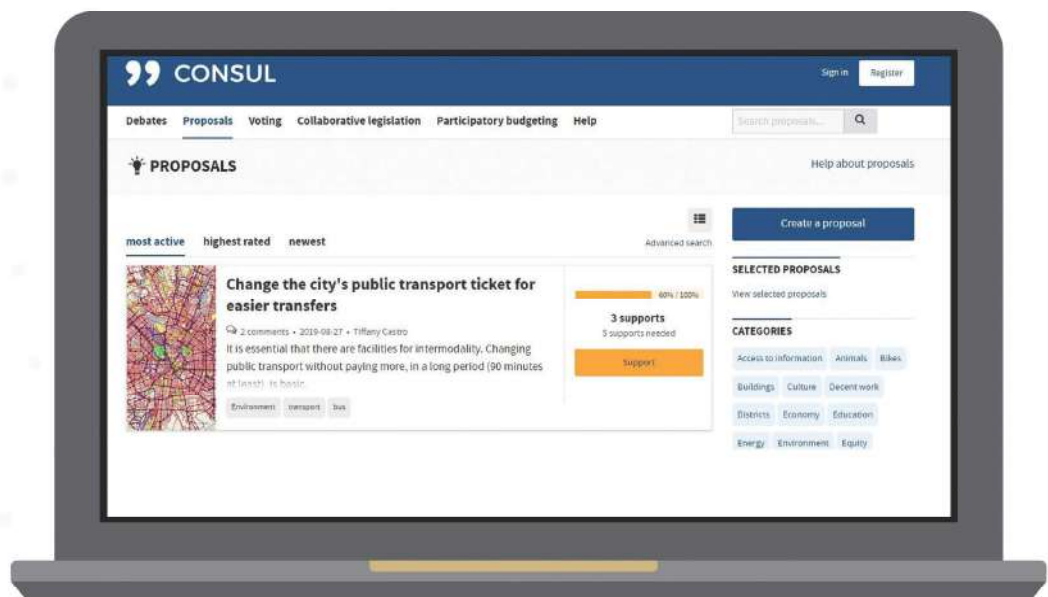
هر شهروندی در این سامانه می‌تواند موضوع بحث و گفتگوی مجزای خود را ایجاد کرده و از دیگران درخواست کند تا در آن مشارکت کنند. همچنین سایر شهروندان نیز می‌توانند روی این موضوعات نظر خود را اعلام کنند. هر بحث می‌تواند توسط شهروندان ارزش‌گذاری شده و در نهایت مهمترین مسائل مشخص خواهند شد.

نمونه بحث در پلتفرم Consul

ارائه طرح‌های پیشنهادی

شهروندان می‌توانند طرح پیشنهادی خود راجع به مسائل مختلف (مثلا حمل و نقل یک منطقه) را ایجاد کنند. همچنین جایی برای جستجوی طرح‌های پیشنهادی نیز وجود دارد. برای طرح‌های پیشنهادی که از حمایت کافی برخوردار بودند رای‌گیری انجام شد و در صورت داشتن شرایط قابل قبول مسئولان مربوطه راجع به آن تصمیم‌گیری خواهند کرد. همچنین بقیه شهروندان علاوه بر حمایت می‌توانند راجع به آن نیز نظر خود را اعلام کنند.

نمونه طرح پیشنهادی در سامانه Consul

بودجه‌ریزی مشارکتی

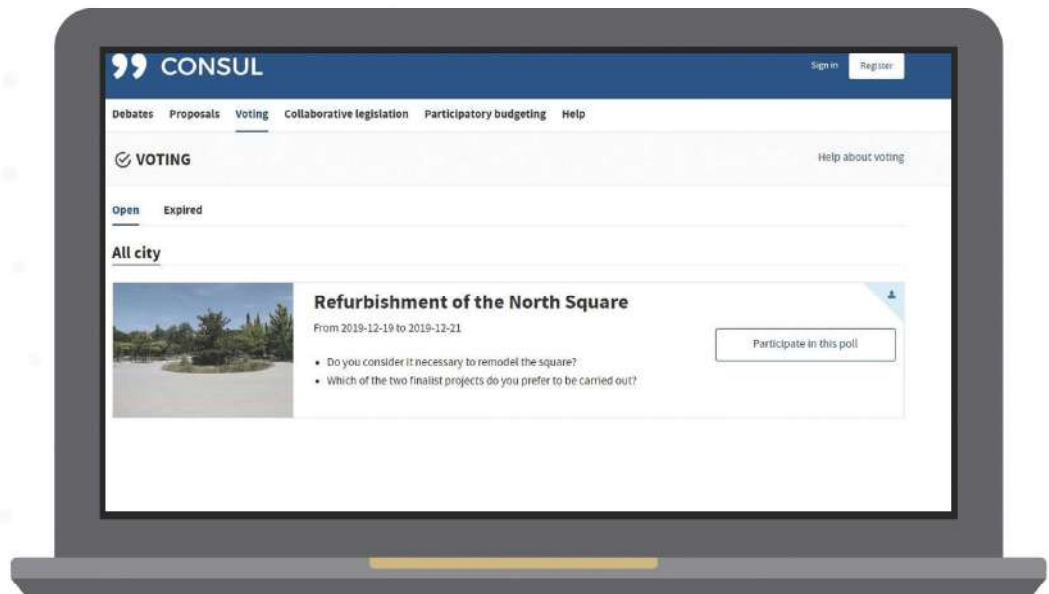
یکی از ایده‌ها و ابتکارات جالب این سامانه، بحث بودجه‌ریزی مشارکتی است. به عنوان مثال شهرداری مادرید هر سال چگونگی برنامه‌ریزی برای مقدار مشخصی از بودجه را از طریق این سامانه انجام می‌دهد. در واقع مردم می‌توانند خود مشخص کنند که پول مشخص شده در کجا و چگونه هزینه شود.

نمونه بودجه‌ریزی مشخص شده در سامانه Consul

رای دهی

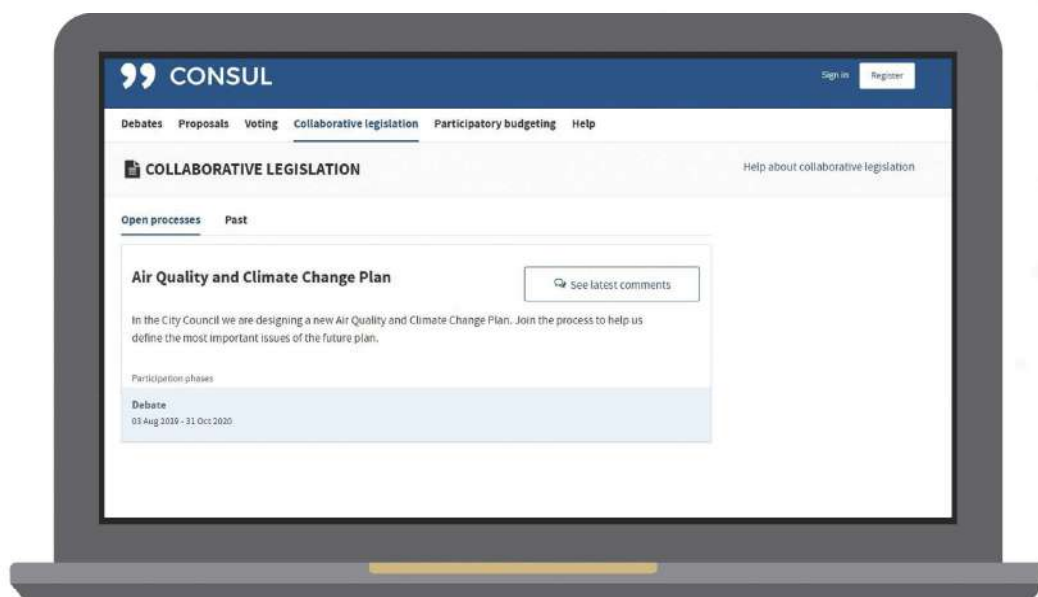
یکی از خدمات این سامانه، ایجاد نظرسنجی برای مسائل مختلف شهروندی است. هر شهروند و نهادی می‌تواند این نظرسنجی را ایجاد کرده و عموم شهروندان نیز می‌توانند در آن شرکت کنند.

نمونه رای‌دهی در سامانه Consul

قانون گذاری جمعی

یکی از مباحثی که امروزه در حوزه‌ی قانون‌نویسی بسیار مورد توجه قرار گرفته، بحث قانون‌گذاری جمعی و با مشارکت عموم مردم است (Crowd Law). در سامانه Consul نیز فضایی برای مشارکت مردم در حوزه قانون‌گذاری دیده شده و عموم مردم می‌توانند نظر خود را در مورد قوانین مشخص شده اعلام کنند. نظرات مورد توجه واقع شده در روز بررسی آن در صحن شورا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

نمونه بحث در پلتفرم Consul

معرفی سامانه Placespeak

نام سامانه: Placespeak

سال تاسیس: ۲۰۱۰، کانادا

حوزه‌های فعالیت: مشارکت مردم در حل مسائل

هر منطقه

آدرس سایت:

<https://www.placespeak.com>

مشورت‌گیری از شهروندان مطرح شد چرا که بسیاری از روش‌های قدیمی از جمله حضور در جلسات با مشارکت کم مردم و بعضاً به صورت گزینشی و با حضور برخی افراد خاص برگزار می‌شد. این سامانه که به صورت کاملاً رایگان خدمات خود را ارائه می‌دهد، باعث می‌شود تا هر فردی نسبت به مسائل منطقه، شهر و یا کشور خود کاملاً آگاه باشد و در هر یک از تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌های آتی مشارکت فعالانه داشته‌باشد.

سامانه PlaceSpeak محلی برای مشاوره و نظرخواهی برای حل مشکلات هر منطقه و محله است که از طریق آن افراد هر منطقه می‌توانند در مورد پروژه‌ها، برنامه‌ها، مشکلات و مسائل مربوط به محله خود اظهار نظر کنند و در حل هر چه بهتر آن‌ها بکوشند. این پایگاه در اصل محلی برای دریافت بازخورد و ایجاد یک حلقه مشورتی بین مردم و مسئولین برای مسائل هر منطقه و در یک کلام پایگاهی برای «تعامل باز و شفاف مردم و مسئولین» است.

این سامانه در سال ۲۰۱۰ توسط یک شرکت فعال در حوزه فناوری در شهر ونکوور کانادا تاسیس شد. ایده اصلی این سامانه به منظور مشارکت فعالانه‌تر و نظرخواهی و

PlaceSpeak

Email

Password

Log in

Sign up

Forgot Password?

Welcome to

PlaceSpeak

Impact public concerns that affect you and your neighbours

Claim your place. Speak your mind. Influence the outcome.

Sign Up

For Organizations

First Name

Last Name

Email

Password

Sign Up

روش‌های مشارکت مردمی در این سامانه بسته به مساله و برنامه مطرح شده توسط سازمان مربوطه می‌تواند به طرق مختلفی باشد. برای مثال فعالیت در تالار گفتگوها و نظردهی، نظر سنجی، تحقیقات جامع و مشارکت حضوری در جلسات برگزار شده، از روش‌های مشارکت افراد ثبت نام شده در پایگاه هستند. البته این روش‌ها تنها محدود به موارد ذکر شده نمی‌گردد و بسته به نظر سازمان مربوطه می‌تواند روش‌های دیگری را نیز در برگیرد. این سامانه، سه مرحله ساده را به عنوان راهنمای هر شهروند انتخاب کرده است:

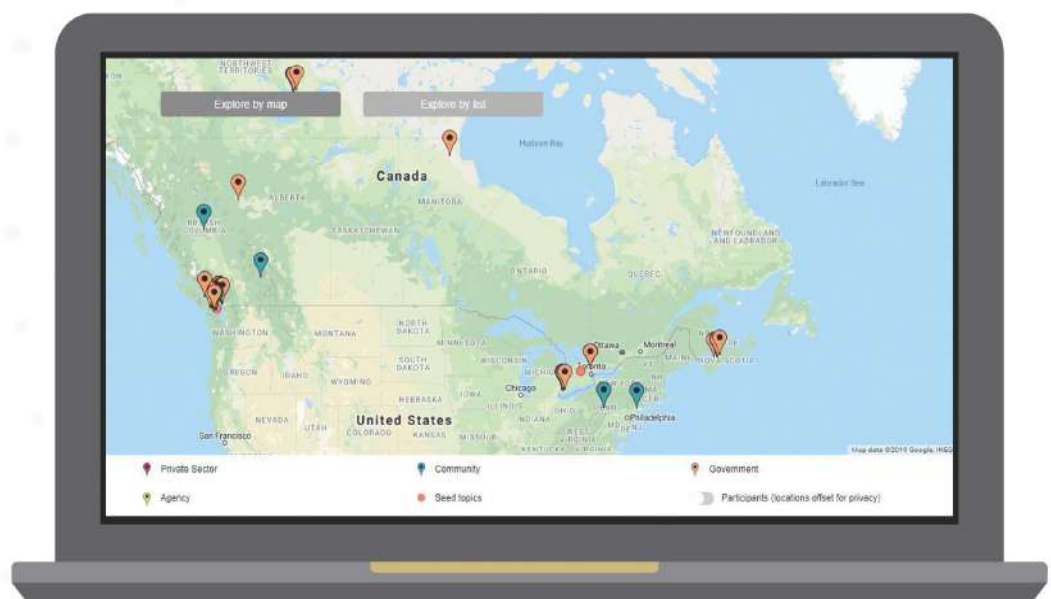

در ابتدای ورود و ثبت نام در این سامانه، از شما خواسته می‌شود تا با ورود منطقه محل سکونت خود و تعیین یک شعاع مشخص از محل زندگی، به صورت خودکار اطلاعات و مسائل محله برایتان ارسال شود.

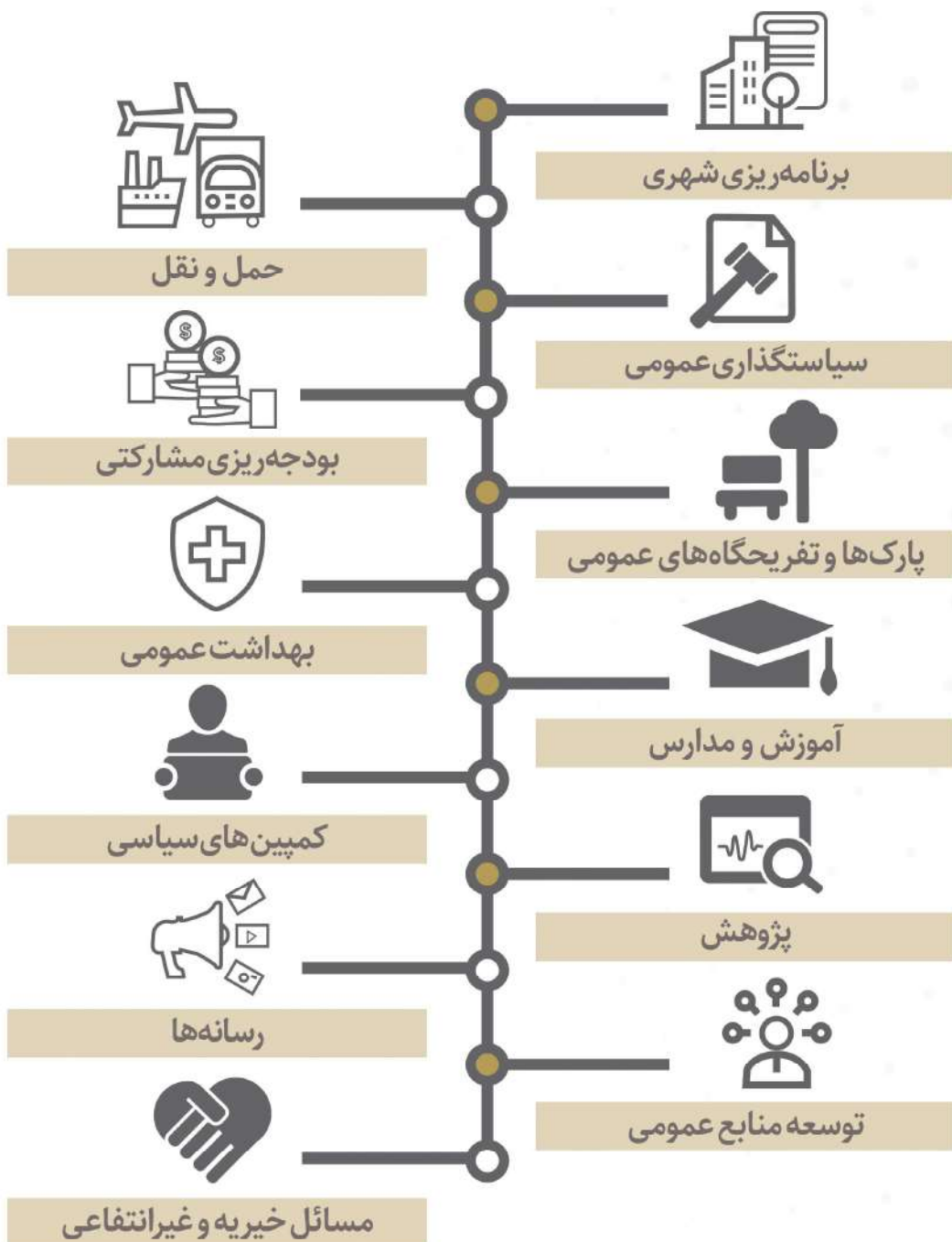
برای مثال در صورتی که محل سکونت خود را همانند تصویر بالا یک منطقه از شهر لندن انتخاب کنید و دایره شعاع مسائل شهری را در حومه پنج مایلی محل زندگی خود انتخاب کنید، تمام مسائل و برنامه‌هایی که در این منطقه در حال اجرا یا توسط یک سازمان اعلام شده باشد، به اطلاع شما می‌رسد و می‌توانید در بحث‌های مربوطه وارد مشارکت فعالانه با مسئولین شوید.

در تصویر زیر نقشه موضوعات فعال در حال حاضر را مشاهده می‌کنید. نکته‌ی جالب در این سامانه بحث استفاده‌کنندگان از آن است. همانطور که در تصویر مشخص است، علاوه بر بخش دولتی سایر بخش‌ها مانند بخش خصوصی و دیگر سازمان‌ها نیز می‌توانند مسائل خود را در این سامانه مطرح کنند.

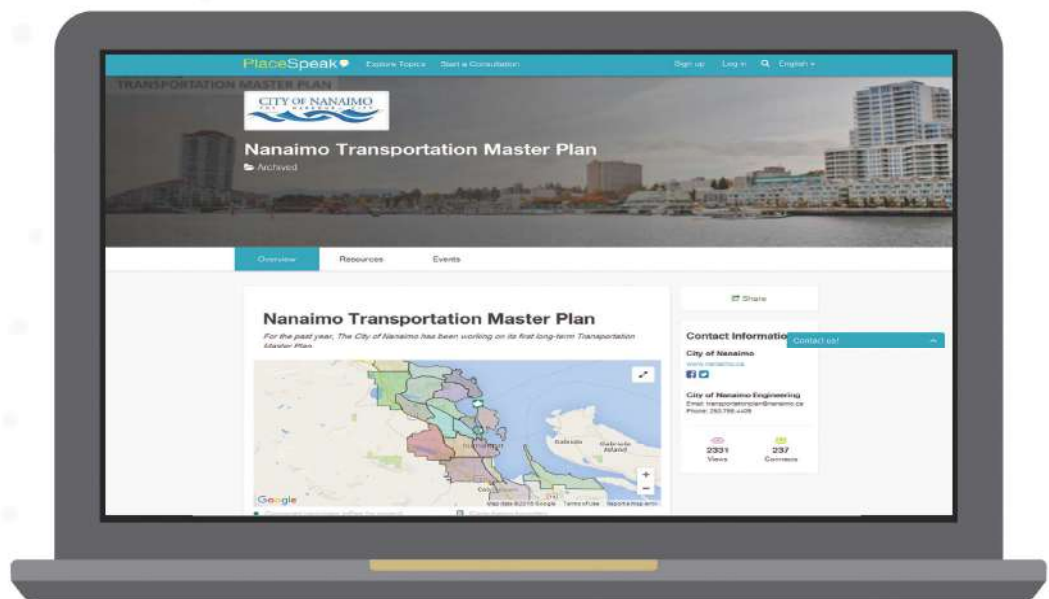
حوزه‌های فعالیت

در این سامانه تاکنون به حوزه‌های مختلفی از مسائل پرداخته شده و از شهروندان خواسته تا در حل و ارتقای آن مشارکت کنند. این حوزه‌ها به شرح زیر است:

یک نمونه در زمینه حمل و نقل

برای نمونه یکی از مسائل مطرح شده توسط این سامانه، که می‌توانید به آرشیو و نتایج مباحث صورت گرفته و خروجی نهایی آن دسترسی پیدا کنید، طرح جامع حمل و نقل شهر نانیمو کانادا است که در سال ۲۰۱۳ و در بازه ماه‌های اکتبر تا دسامبر مطرح شده است.

همانطور که در تصویر مشاهده می‌نمایید در این طرح ۲۳۷ نفر به طرق مختلف از جمله شرکت در نظرات و بحث‌ها، نظرسنجی‌ها، تحقیقات و سایر روش‌ها مشارکت داشته‌اند و ۲۳۳۱ نفر نیز از این طرح بازدید کرده‌اند. در قسمت‌های مختلف این بخش، می‌توان به منابع مختلفی از جمله فایل‌های مربوط به طرح، ویدئوها و ارائه‌ها، نظرات سایرین، نظرسنجی‌ها و غیره دسترسی پیدا کرد.

معرفی پلتفرم delib

نام سامانه: delib

سال تاسیس: ۲۰۰۱، اتحادیه اروپا، بریتانیا
حوزه‌های فعالیت: مشارکت شهروندان در حکمرانی و
سایر حوزه‌ها
آدرس سایت:

<https://www.delib.net/>

آن‌ها به مردم کمک می‌کنند تا دیدگاه‌های خود را در مورد تصمیماتی که روی آن‌ها اثر می‌گذارند به دولت‌ها و سازمان‌های تصمیم‌گیر اعلام کنند. این پلتفرم به عنوان یک شرکت اجتماعی انتفاعی آغاز به کار کرده و علاوه بر هدف اجتماعی خود به سودآوری مشخص شده نیز دست یافته است.

Delib یک پلتفرم در زمینه ارتقای دموکراسی از طریق ابزارهای دیجیتالی است. این پلتفرم به سازمان‌ها و دولت‌ها کمک می‌کند تا با استفاده از اینترنت، مشارکت مردم و مخاطبان در تصمیم‌گیری‌ها را ارتقا دهند. این پلتفرم که محصولات متعددی نیز ارائه کرده است، تاکنون در بیش از ۴۰۰ سازمان دولتی در سراسر جهان استفاده شده است. آن‌ها با شعار تصمیمات بهتر، جوامع قوی‌تر، مأموریت خود را کمک به دولت‌ها برای جلب مشاوره‌های عمومی موثر تعریف کرده‌اند.

Citizen Space

Simulator

Dialogue

Who uses Delib?

About

Contact

Relax. It's all in Citizen Space.

Transform your public involvement.
Join hundreds of organisations changing the way they consult.

[Learn More](#)

Tools for Democracy

ایجاد بیش از ۳۵ هزار
مشاوره در بستر این پلتفرم

استفاده بیش از ۴۰۰
سازمان دولتی از این پلتفرم
در سراسر جهان

مشاوره در خصوص
۸۰ میلیارد دلار بودجه
در سازمان‌های دولتی

خلق ۱۰۰ هزار ایده و
ارائه نظرات توسط شهروندان

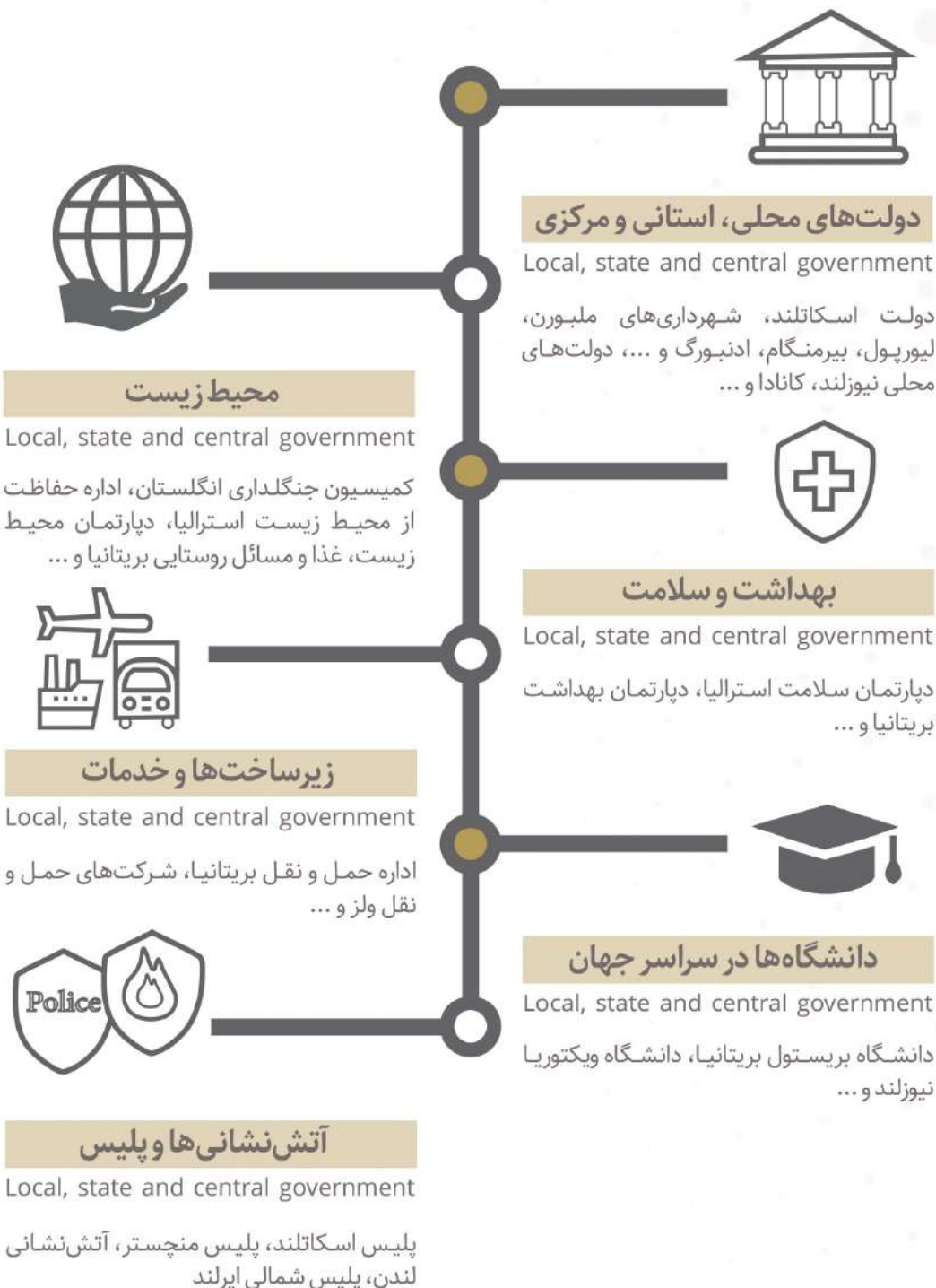
چه کسانی از Delib استفاده می‌کنند؟

طیف متنوعی از دولت‌های ملی و محلی، اداره‌های محلی، ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی و سلامت، سازمان‌های خدمات شهری و زیربنایی، پلیس و آتش‌نشانی، انجمن‌های مسکن، نهادهای غیرانتفاعی، سازمان‌های مردم‌نهاد، اتحادیه‌ها و غیره تاکنون از ابزارهای Delib استفاده کرده‌اند. در عکس زیر، گستره‌ی استفاده از این پلتفرم در سراسر جهان مشخص شده است. در قاره‌ی اروپا، 233 سازمان و نهاد دولتی از این پلتفرم استفاده کرده‌اند. البته بیشترین استفاده در کشور بریتانیا بوده (خاستگاه این پلتفرم) و شهرها و سازمان‌های مختلفی از این کشور از این پلتفرم برای انجام کارهای خود بهره برده‌اند.

در ادامه به مهمترین نهادها و سازمان‌ها و همچنین حوزه‌های مختلفی که از این پلتفرم در آن استفاده شده معرفی می‌گردند. چگونگی استفاده‌ی این نهادها از این پلتفرم نیز در وبسایت آن به صورت کامل شرح داده شده است و بیانگر تجربیات خوبی در زمینه‌ی مشارکت عمومی است.

حوزه‌هایی که در آن از این پلتفرم استفاده شده

نگاهی به محصولات و خدمات پلتفرم Delib

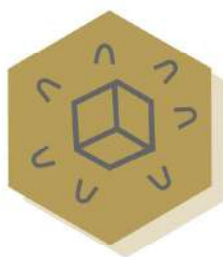
این پلتفرم، سه محصول ویژه دارد که در ادامه هر کدام را به اختصار معرفی خواهیم کرد.

گفتگو

Dialogue

ابزاری برای ایده‌پردازی و گفتگوی سازنده مخاطبان و شهروندان

شبیه‌ساز

Simulator

ابزاری برای اولویت‌بندی و همچنین بودجه‌ریزی مشارکتی

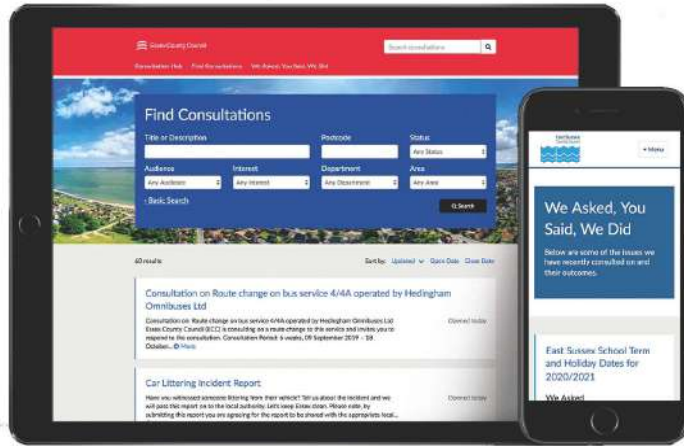
فضای شهروندی

Citizen Space

ابزاری برای مشارکت شهروندان

معرفی ابزار فضای شهروندی (Citizen Space)

فضای شهروندی (Citizen Space) ابزاری برای جلب مشاوره و مشارکت عمومی است. در واقع اولین و مهمترین محصول Delib برای مشارکت دموکراتیک شهروندان ایجاد شده است. در این سامانه می‌توان به صورت یکجا، موضوعی را ایجاد، منتشر، مدیریت، تجزیه و تحلیل و بازخوردگیری کرد. این ابزار هم برای مشارکت‌کنندگان آسان طراحی شده و هم برای مدیران.

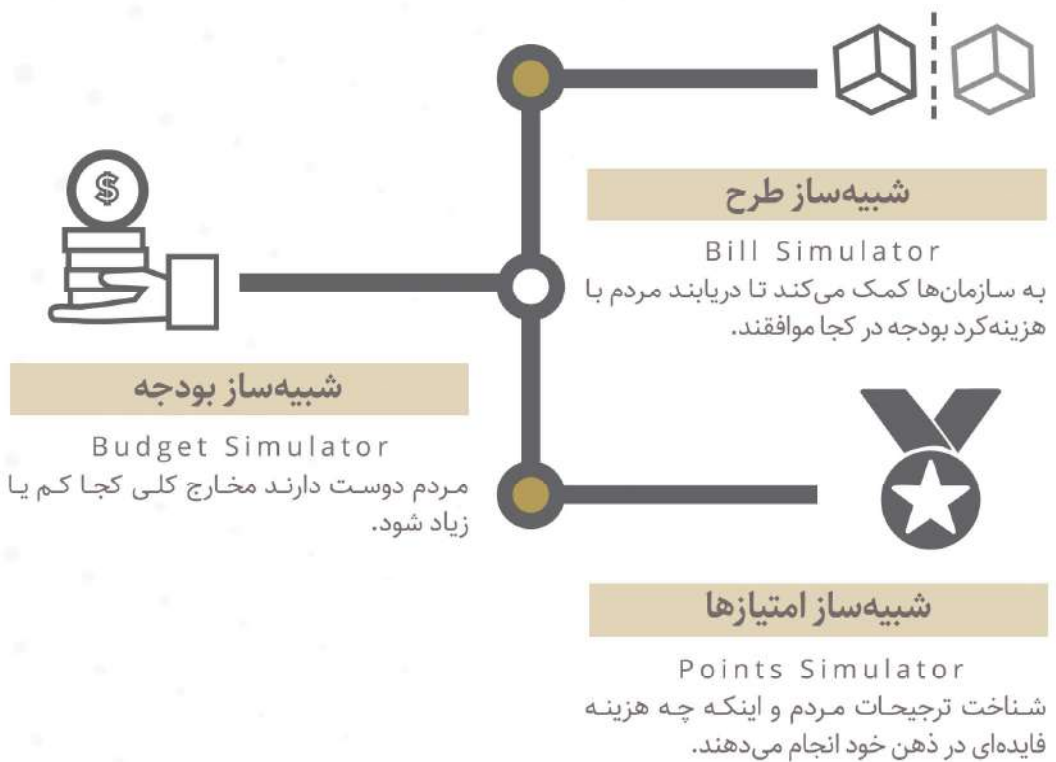
این ابزار دارای مشخصات و ویژگی‌های زیر است:

معرفی ابزار شبیه‌ساز (Simulator)

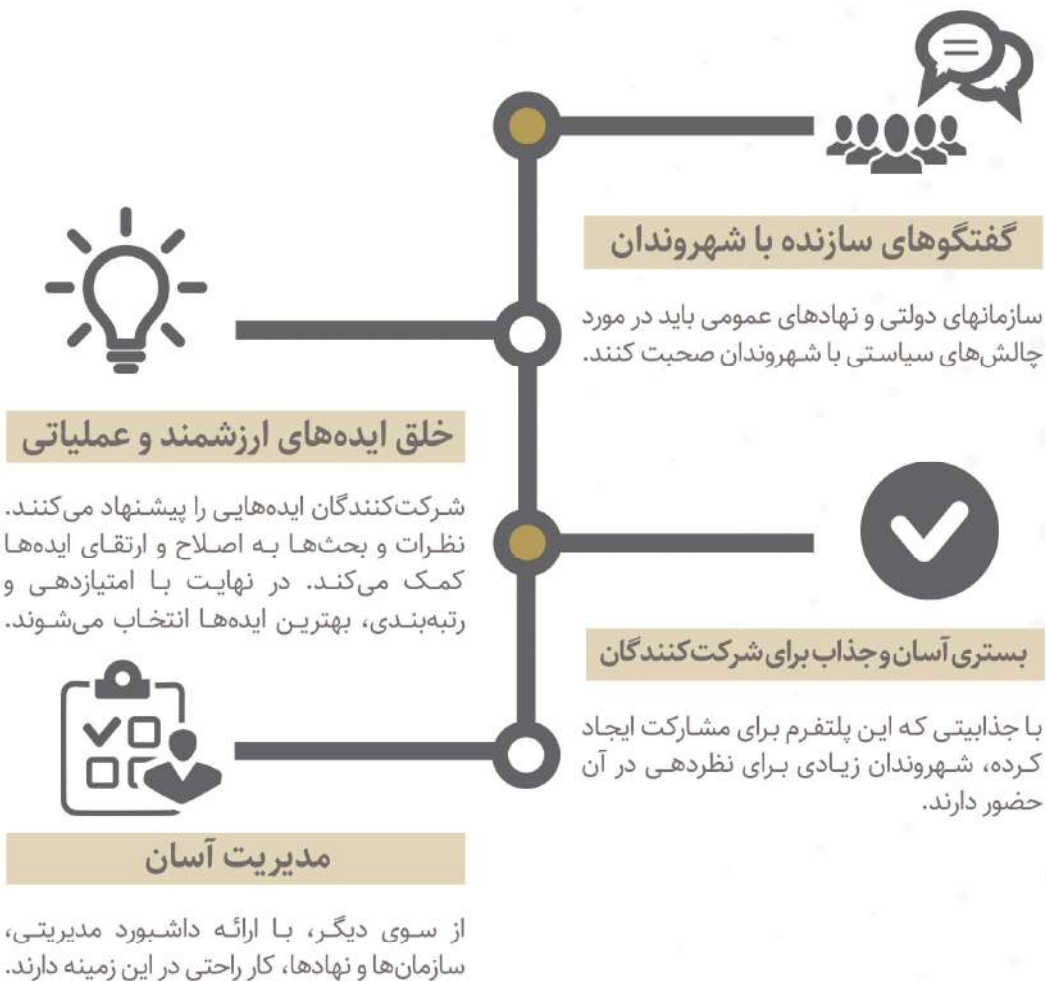

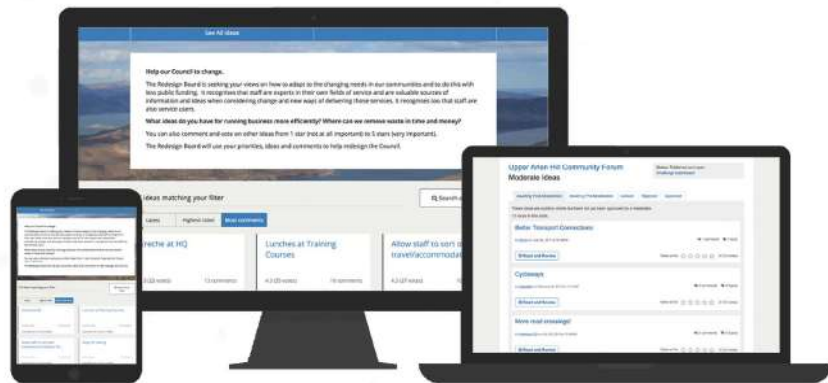
شبیه‌ساز (Simulator)، یک پلتفرم برای اولویت‌بندی مسائل به صورت دیجیتال است. در واقع با این ابزار، می‌توان عموم مردم را در تصمیم‌گیری‌های پیچیده مشارکت داد. این پلتفرم خود سه خدمت جداگانه می‌تواند ارائه کند:

معرفی ابزار گفتگو (Dialogue)

گفتگو (Dialogue)، یک ابزار برای مکالمه سازنده بین شهروندان است. در واقع این پلتفرم، کمک می‌کند تا شهروندان و مخاطبان در تصمیمات خود به صورت شفاف مشارکت کنند. این پلتفرم مزایای زیر را دارد:

یکی از کارهای مفیدی که Delib انجام می‌دهد بحث برگزاری رویدادهایی برای ارتقای مشارکت مردم و مفهوم دموکراسی در کشورهای مختلف است. معمولاً هر دو یا سه ماه، این رویدادها برگزار شده و در آن موضوعات عملیاتی مدنظر بحث می‌شود. Delib این پروژه را دموکراسی عملیاتی (The Practical Democracy Project) نامیده است.

The Practical Democracy Project

Informal, insightful events to improve democracy

- Hear short, practical talks by passionate speakers, sharing from their first-hand expertise
- Ask any questions in a panel discussion and relaxed networking session afterwards
- Free food and drink!
- All welcome

معرفی سامانه ConsultVox

نام سامانه: ConsultVox

سال تاسیس: ۲۰۱۵، فرانسه

حوزه‌های فعالیت: مشارکت و مشاوره مردم در

حل مسائل هر منطقه

آدرس سایت:

<https://www.consultvox.co/>

کارفرمایان مطرح می‌کند:

- از طریق کارهای آنلاین و میدانی به دستاوردهای واقعی و محلی برسید.
- به کاربران خود اطلاعات مفیدی در مورد پروژه‌ها ارائه می‌کنید.
- به هر فرد این فرصت را داده‌اید تا خود را نشان داده و در پروژه‌ها مشارکت کند.
- نتیجه را به پاسخ‌دهندگان اعلام می‌کنید و به آنها بازخورد می‌دهید.

پلتفرم ConsultVox یک ابزار آنلاین برای جلب مشارکت شهروندان است. ایده‌ی این پلتفرم اینگونه بیان شده است: «با بسیج هوش جمعی و مشارکت شهروندان، محله و منطقه‌ی خود را باهم می‌سازیم». تاکنون بیش از ۵۰ سازمان مختلف در فرانسه از این پلتفرم برای جلب مشارکت مردم استفاده کرده‌اند. این پلتفرم تاکنون برای این دسته از سازمان‌ها و مخاطبان استفاده شده است: نمایندگان منتخب مردم، سازمان‌های دولتی و عمومی، انجمن‌های مردمی و جمعی، دانشگاه‌ها، سازمان‌های مشاوره تخصصی، عموم شهروندان. این پلتفرم چهار مزیت اصلی خود را به عنوان تعهد برای

Municipales 2020 : la participation citoyenne sur votre site de campagne

ConsultVox

Solutions

Accompagnement

Réalisations

À propos

Contact

Blog

Démonstration

ConsultVox

Co-construire les territoires
en mobilisant l'intelligence collective
et la participation citoyenne

Sept modules participatifs, accessibles via une plateforme dédiée ou directement intégrables sur vos sites, pour réussir l'élaboration et la réalisation de vos projets. Spécialistes de la consultation en ligne, nous vous aidons à construire votre démarche de participation citoyenne et d'intelligence collective.

Demander une démo

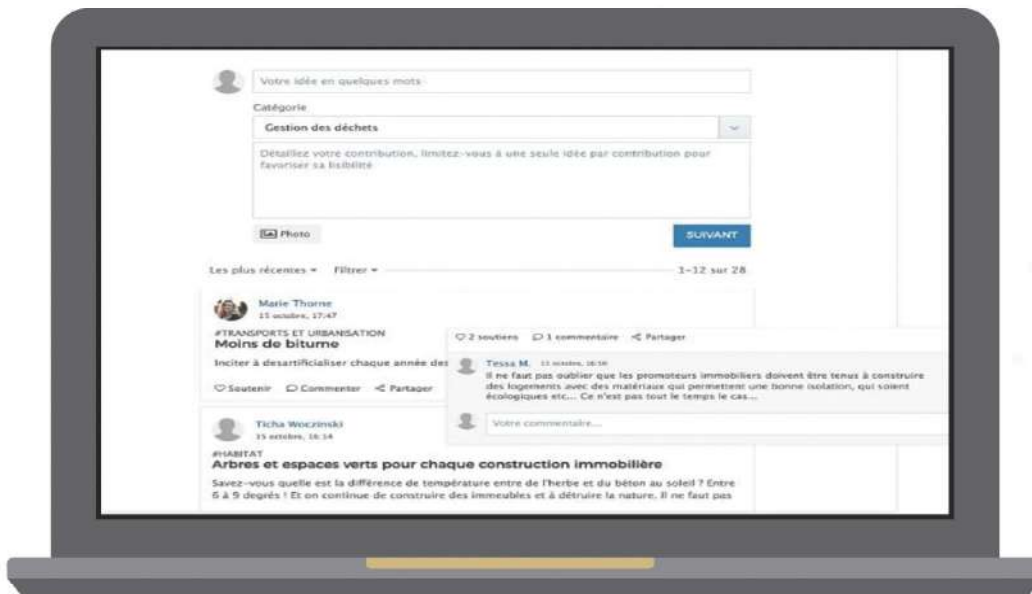
این پلتفرم چه خدماتی ارائه می‌کند؟

این پلتفرم، ۷ خدمت مختلف در جهت جلب مشارکت شهروندان به سازمان‌های دولتی ارائه می‌کند. در ادامه به هر کدام از این خدمات می‌پردازیم.

ایده‌پردازی و درخواست ایده (Call for ideas)

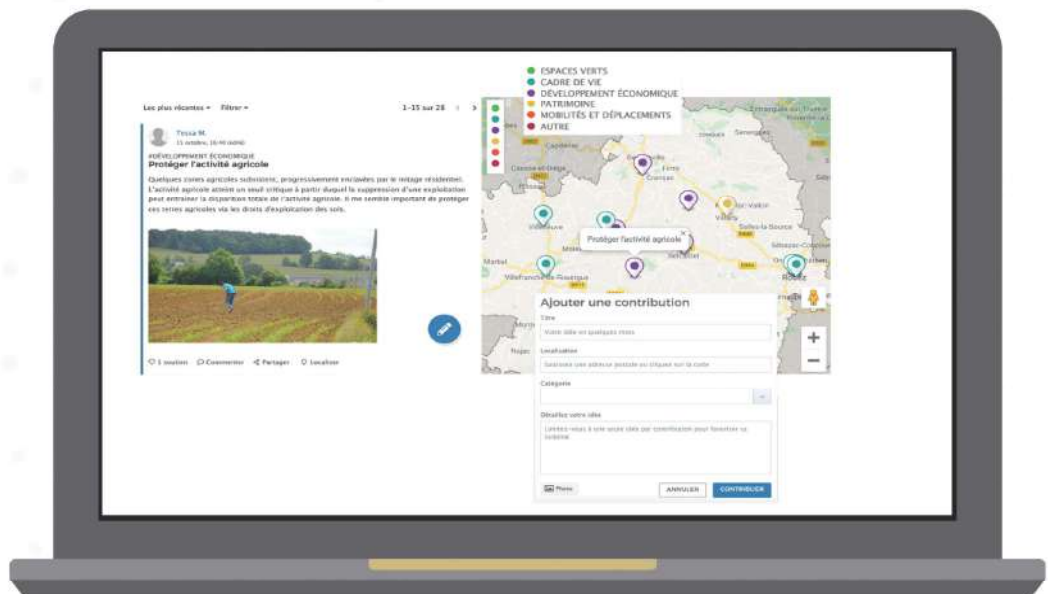
با استفاده از این بخش، کاربران می‌توانند ایده‌های خود را راجع به یک موضوع مطرح کنند. همچنین آن‌ها می‌توانند درخواست داشته باشند تا راجع به یک موضوع، طوفان فکری داشته باشند. این پلتفرم، سپس مشارکت‌های انجام شده را براساس آراء، رتبه‌بندی می‌کند. در واقع به زبان ساده، کاربران طرح‌ها و ایده‌هایی مطرح می‌کنند و جامعه و مخاطبان، آن‌ها را ارزیابی می‌کنند. در این پلتفرم، همچنین کارکردهایی مانند، مخزن ایده‌ها (جایی برای ذخیره‌سازی مناسب ایده‌ها در مورد یک موضوع و امکان دسته‌بندی آن‌ها) و داشبورد تجزیه و تحلیل آن‌ها برای کارفرما وجود دارد که کار را برای پردازش و تصمیم‌گیری بهتر، بسیار آسان کرده است.

کارت مشارکت (Participatory card)

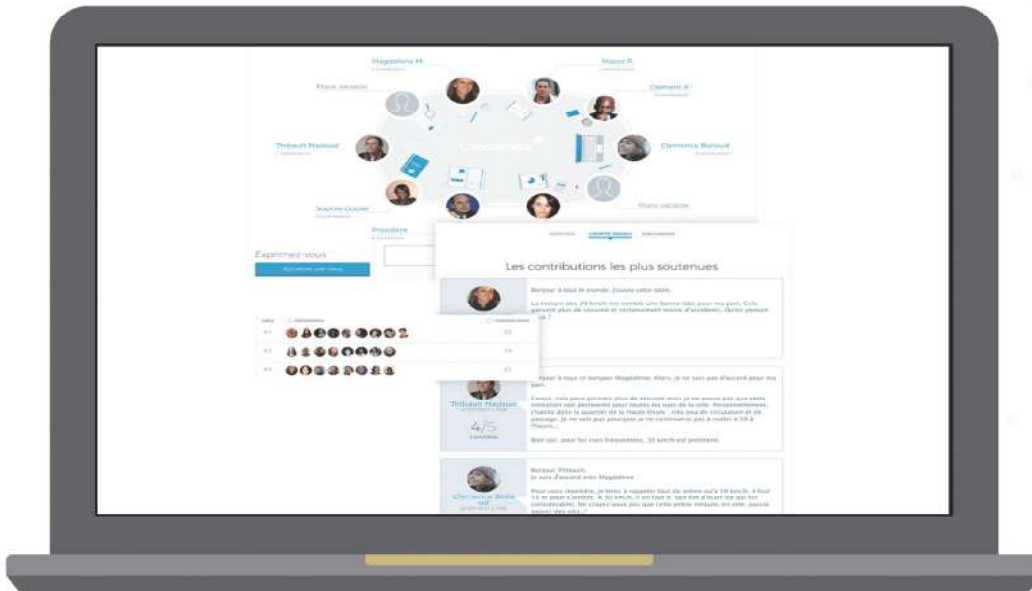
کارت مشارکت این امکان را برای شهروندان بوجود می‌آورد تا در مورد پروژه‌هایی که اطرافشان در حال انجام (و یا در حال برنامه‌ریزی) هستند مشارکت کرده و اظهار نظر کنند. همچنین آن‌ها می‌توانند از طریق نقشه جغرافیایی، حتی پروژه‌هایی را با مشخص کردن مکان آن‌ها پیشنهاد دهند.

میزگرد (Round tables)

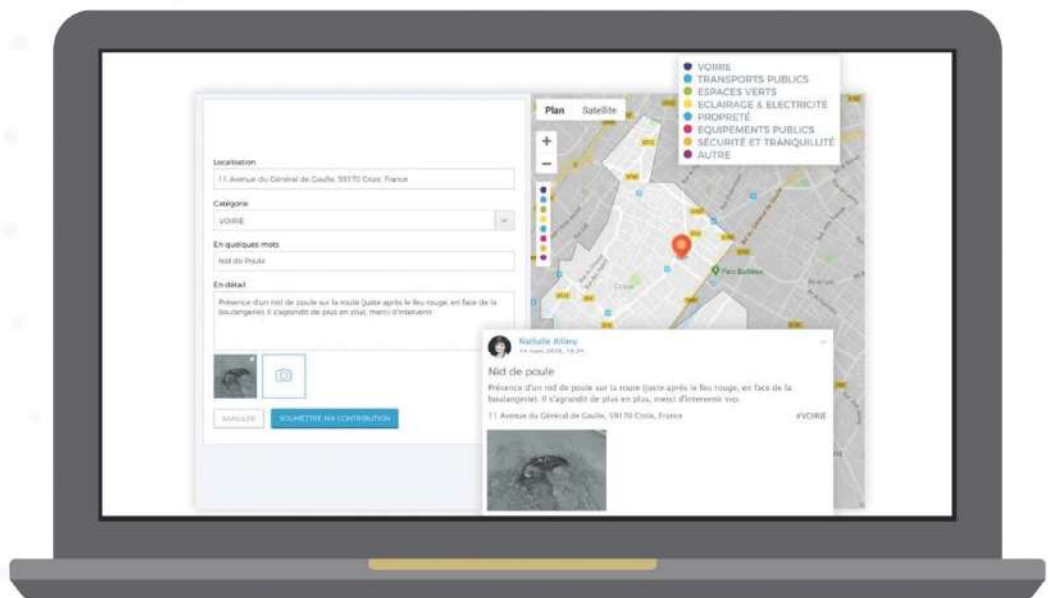
در این پلتفرم، همچنین شهروندان و مشارکت‌کنندگان می‌توانند به صورت مجازی یک میزگرد داشته باشند. این میزگردها می‌توانند در مورد پروژه‌ای خاص و همچنین توسط مجری پروژه برگزار شود. در اینجا، سازمان مربوطه، مشارکت‌کنندگان و کاربرانی که تحت تاثیر پروژه مربوطه هستند را دعوت می‌کند تا یک صحبت مشترک دوستانه حول موضوع پروژه داشته باشند و نظرات آن‌ها را راجع به پروژه اخذ کنند. در این میزگردها معمولاً نقشهای زیر وجود دارند:

- یک موضوع مشخص
- تعداد محدودی مشارکت‌کننده (دقت کنید اگر تعداد زیاد باشد معمولاً مفید نیست)
- یک برنامه‌ی زمانی
- یک نفر تسهیل‌گر

گزارش شهروندی (Citizen reporting)

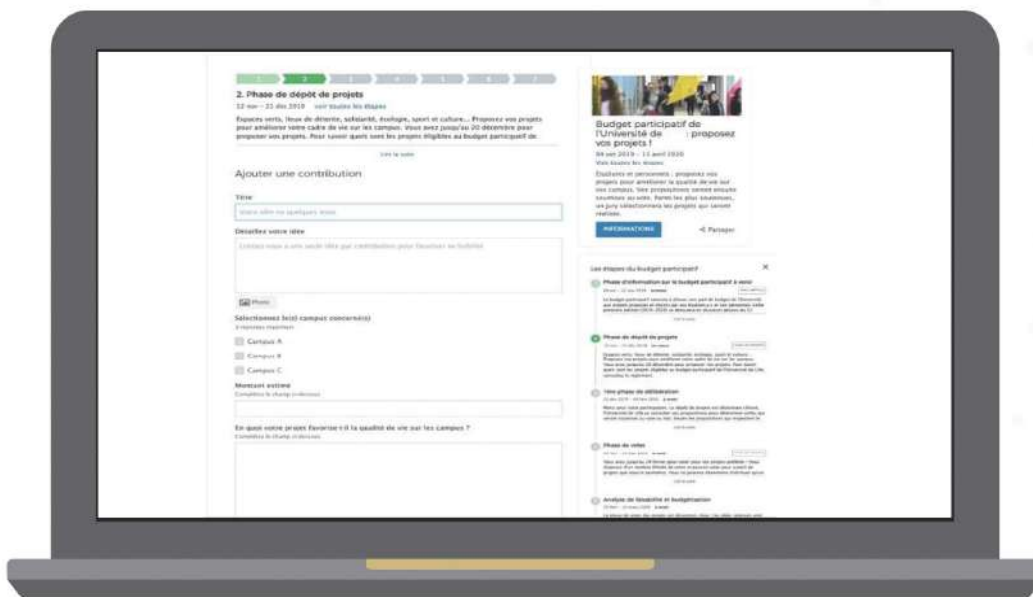
در بخش گزارش شهروندی، شهروندان می‌توانند مسائل و مشکلاتی که پیرامون خود مشاهده می‌کنند را گزارش کنند. این گزارش هم برای سازمان‌های دولتی مربوطه مفید خواهد بود و هم برای سایر اعضای جامعه مدنظر. این پلتفرم این گزارش‌ها را دسته‌بندی کرده و آن‌ها را برای سازمان مربوطه ارسال می‌کند. در این سامانه به راحتی می‌توان با استفاده از نقشه، محل دقیق مشکل را نیز گزارش کرد. همچنین می‌توان تصویر مربوطه را نیز بارگذاری و آن را به صورت دقیق دسته‌بندی کرد.

بودجه‌ریزی مشارکتی (Participatory budgeting)

در این پلتفرم، همچنین قابلیت بودجه‌ریزی مشارکتی ایجاد شده است. در واقع سازمان‌ها و نهادها می‌توانند بخشی بودجه‌ی خود را از طریق این پلتفرم اختصاص دهند. سه مرحله برای این کار وجود دارد:

۱. ارسال پروژه‌های پیشنهادی توسط سازمان‌ها و دیگر مشارکت‌کنندگان
۲. رای‌دهی و نظرسنجی توسط شهروندان
۳. اعلام تصمیم‌گیری در خصوص تخصیص بودجه‌ی مدنظر

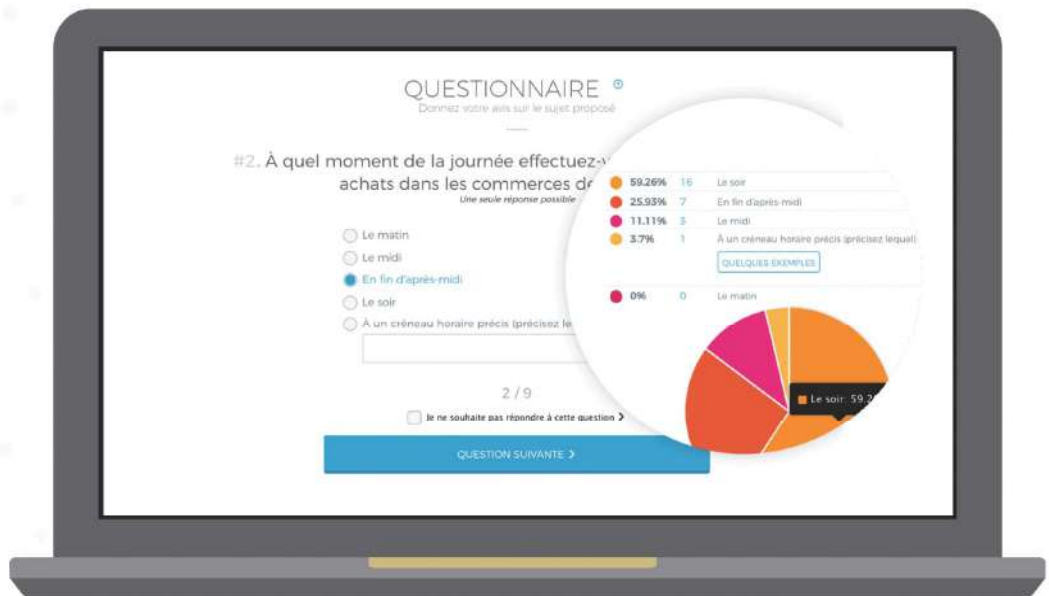
پیمایش (Survey)

در این بخش از پلتفرم، می‌توان هر نوع پیمایشی را با مشارکت شهروندان و مخاطبان انجام داد. به عنوان مثال پیمایش‌های زیر را می‌توان انجام داد:

- سوالات چندگزینه‌ای
- سوالات پاسخ کوتاه و بلند
- رتبه‌دهی به گزاره‌ها
- روش‌های سلسه‌مراتبی
- انتخاب تصاویر

در نهایت نیز گزارش‌های آماری مربوطه به صورت دقیق و علمی برای سازمان کارفرما ارسال می‌شود.

پوستره‌های تعاملی و ارتباطی (interactive and connected posters)

پوستره‌های تعاملی و ارتباطی، پوستره‌هایی هستند که شهروندان می‌توانند در لحظه نظر خود را در پوستر بیان کنند. در واقع این پوسترها برای جلب مشارکت و نظرات مردم در مکان‌های عمومی نصب شده و به صورت آنلاین نظرات را جمع‌آوری می‌کند.

معرفی پلتفرم decidim

نام سامانه: decidim

سال تاسیس: ۲۰۱۶، اسپانیا

حوزه‌های فعالیت: مشارکت شهروندی در حکمرانی،

سازمان‌ها

آدرس سایت:

<https://decidim.org/>

این پلتفرم به هر سازمانی (شورای شهر محلی، انجمن‌ها، دانشگاه‌ها، سازمان‌های مردم نهاد، سازمان‌های دولتی و خصوصی و ...) اجازه می‌دهد تا فرآیندهای مشارکت مخاطبان خود در زمینه بودجه‌ریزی، برنامه‌ریزی استراتژیک، قانون‌نویسی و ... را ایجاد کند.

پلتفرم Decidim که واژه‌ی آن از زبان کاتالونی (یکی از گویش‌های کشور اسپانیا) به معنای «ما تصمیم می‌گیریم» گرفته شده، یک زیرساخت و پلتفرم دیجیتالی است که برای تسهیل دموکراسی مشارکتی در کشور اسپانیا و به خصوص در منطقه بارسلونا ایجاد شده است. Decidim یک پلتفرم منبع‌باز بوده و توسعه‌دهندگان کشورهای مختلف می‌توانند به صورت رایگان از آن استفاده کرده و آن را توسعه دهند.

free open-source participatory democracy for cities and organizations

online demo

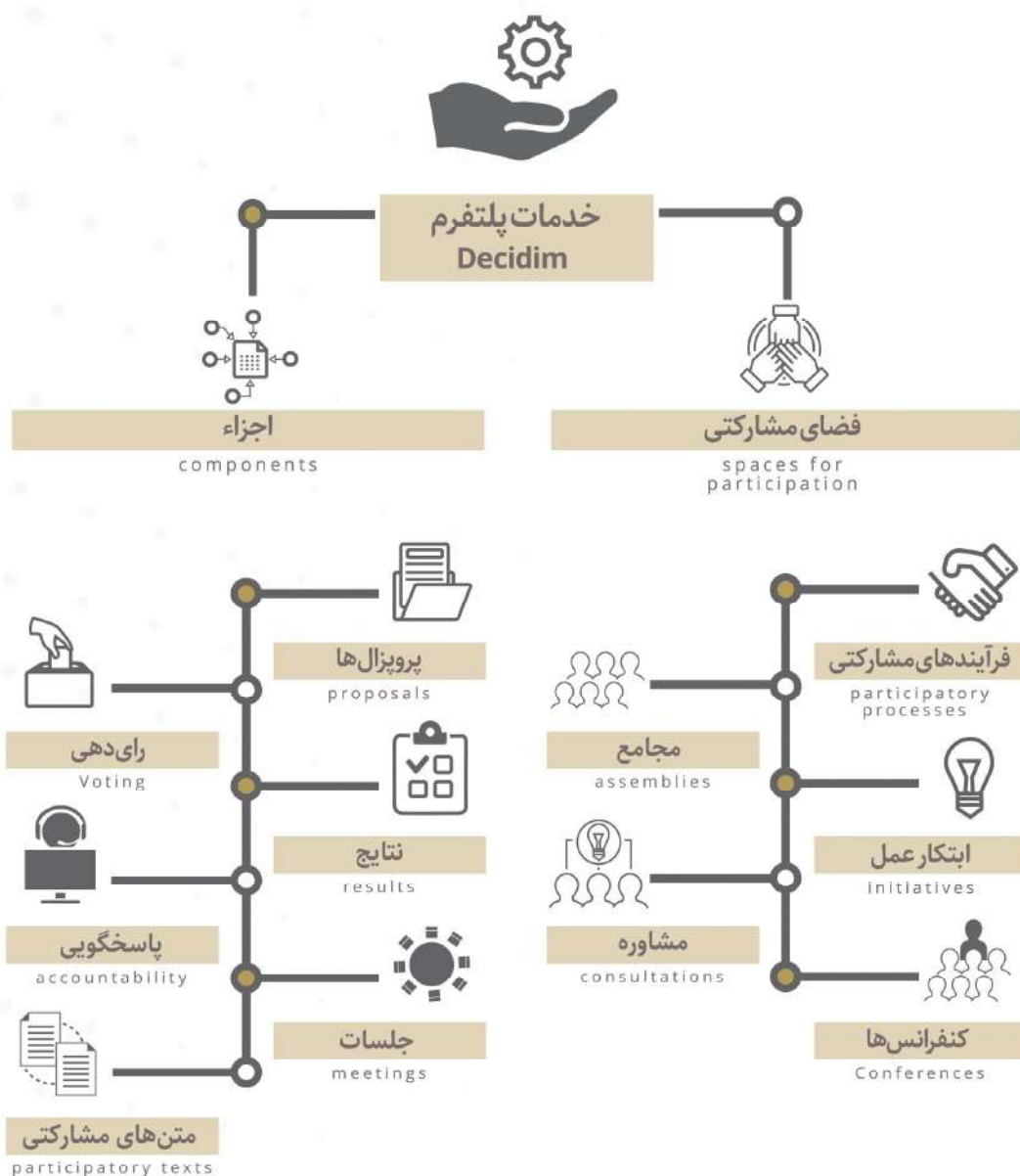
decidim is a digital platform for citizen participation

Free and safe technology.
With all democratic guarantees.
Reprogramming democracy is now possible with Decidim.

play video ▶

خدمات پلتفرم Decidim

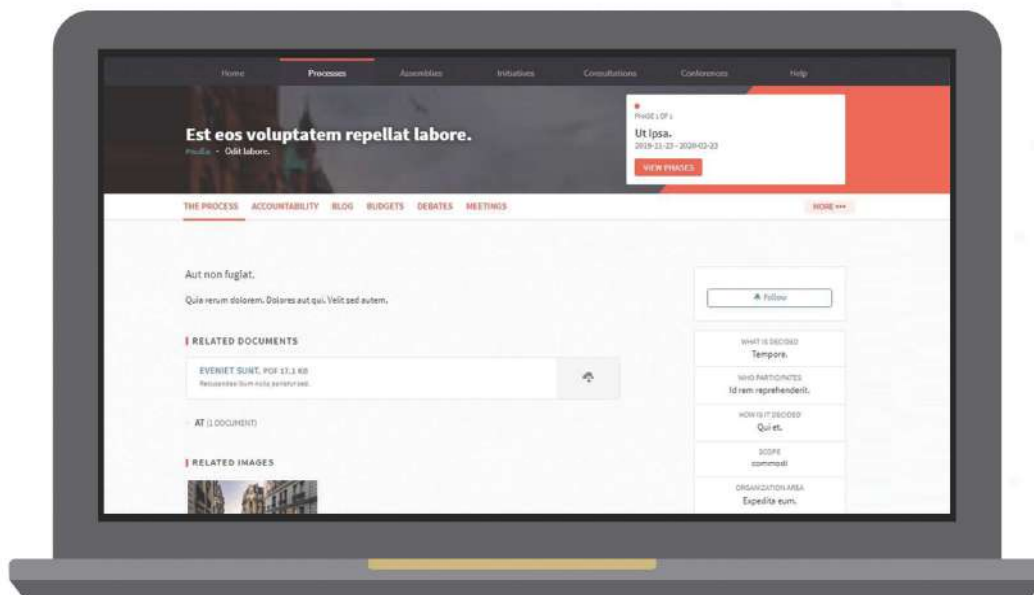
خدماتی که این پلتفرم ارائه می‌کند به شرح زیر است:

فرآیندهای مشارکتی (participatory processes)

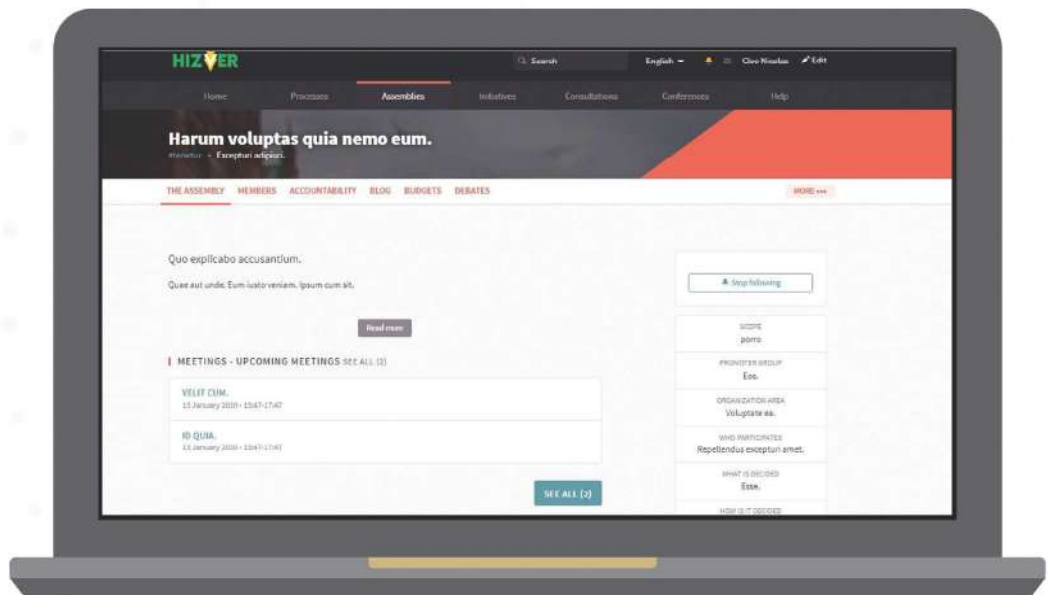
در قسمت فرآیندهای مشارکتی، هدف، دموکراسی و جلب مشارکت مردم در مسائل عمومی است. در این قسمت، فضایی در اختیار شهروندان قرار می‌گیرد تا بتوانند فرآیندهای مشارکت متنوعی را ایجاد، فعال/غیرفعال و مدیریت کنند. به عنوان مثال افراد می‌توانند اقدامات زیر را در این فضا انجام دهند:

- ایجاد فرآیند رای‌دهی به یک طرح
- بودجه‌ریزی مشارکتی
- فرآیندهای برنامه‌ریزی مشارکتی استراتژیک
- نگارش مشارکتی یک متن قانونی
- طراحی فضای شهری
- طراحی برنامه خط‌مشی‌گذاری عمومی

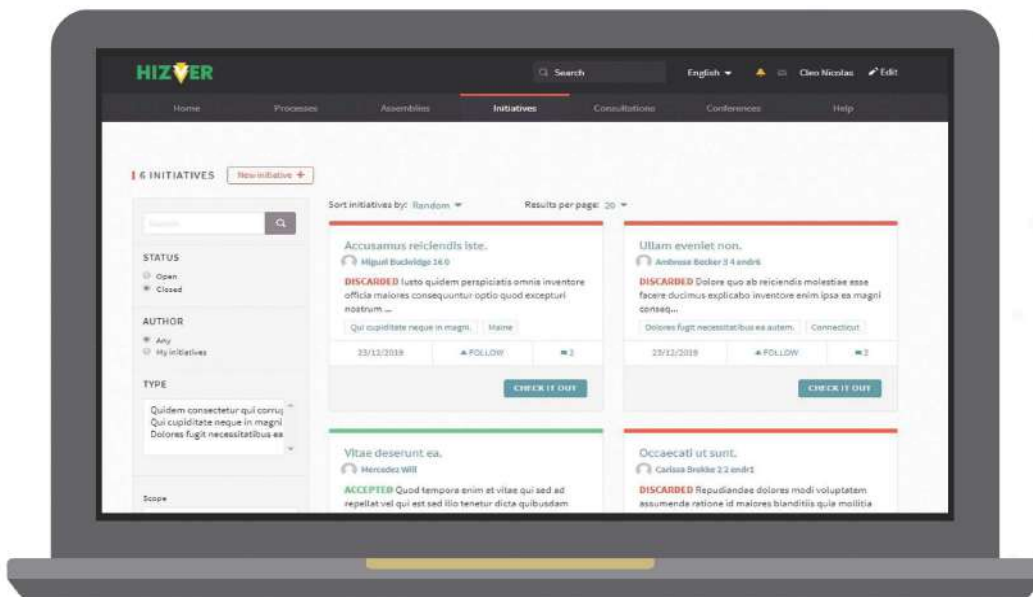
مجامع (assemblies)

بخش مجامع، به خود سازماندهی جمعی (collective self-organization) اختصاص دارد. در این بخش، به سازمان‌ها، گروه‌ها و کارگروه‌ها اجازه می‌دهد تا به صورت دوره‌ای ملاقات‌ها و برنامه‌های خود را تنظیم کنند. همچنین می‌توانند دستور جلسات و تصمیمات هر جلسه را تدوین و به صورت حرفه‌ای منتشر و در معرض نظرات افراد مختلف قرار دهند. همچنین اعضای این گروه‌ها می‌توانند پروپوزال‌هایی را ارائه کرده و از اعضا بخواهند روی آن نظر بدهند.

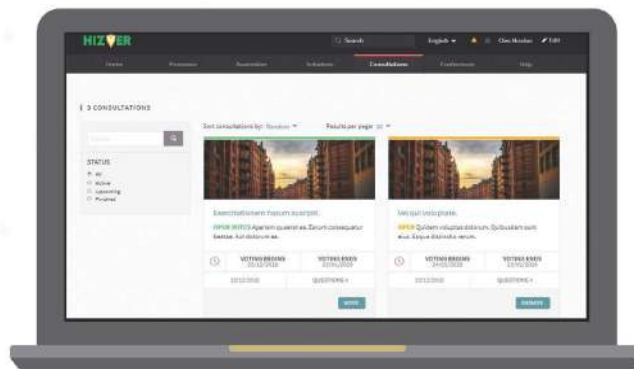
ابتکار عمل (initiatives)

بخش ابتکار عمل، فضایی است که در آن به مشارکت‌کنندگان اجازه می‌دهد تا ایده‌های ابتکاری خود در مورد یک مساله را ایجاد کرده و مسیر و اهداف آن را مشخص کنند. همچنین می‌توانند تاییدات دیگر افراد راجع به آن ایده را دریافت کنند و از مشارکت‌کنندگان بخواهند تا در بحث مربوط به آن ایده شرکت کرده و نظر مکتوب خود را اعلام کنند. در نهایت نیز می‌توان جلسات حضوری یا مجازی در این خصوص با استفاده از این بخش هماهنگ کرد و برای ایده‌ی مدنظر، رای و یا امضا جمع کرد.

مشاوره‌ها (consultations)

مشاوره فضایی است که در آن می‌توان برگزاری یک رفراندوم را هماهنگ کرد. همچنین با استفاده از این قابلیت می‌توان، فضای بحث و گفتگو پیرامون یک مساله را ایجاد کرده و سپس رای‌گیری انجام داده و نتایج آن را منتشر کرد. در واقع این بخش می‌تواند به یک سیستم رای‌دهی امن متصل شود.

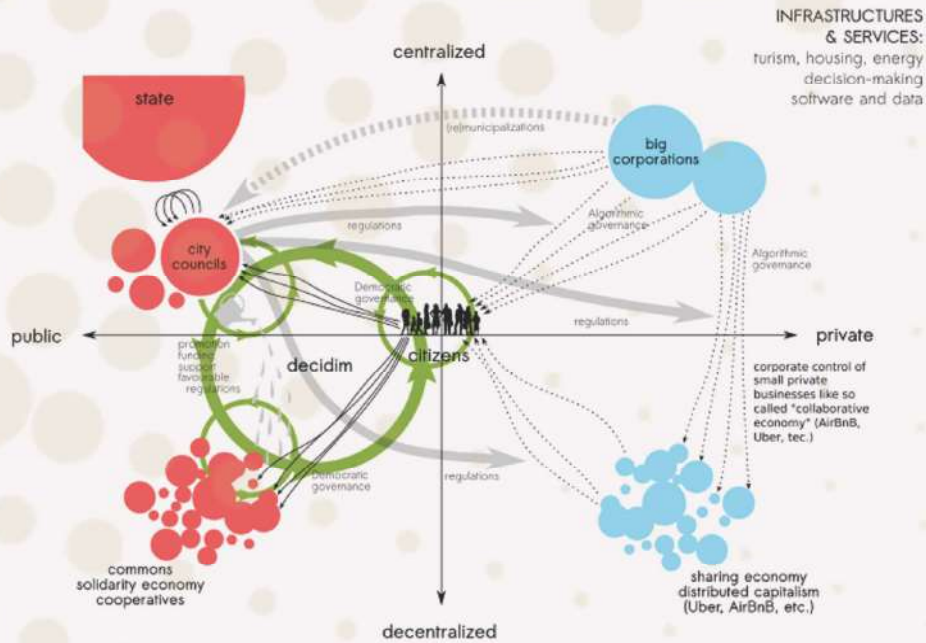
کنفرانس (Conferences)

همچنین این پلتفرم قابلیت‌های دیگری مانند مدیریت کنفرانس را نیز داراست. در این بخش، همه‌ی موارد برگزاری و مدیریت یک کنفرانس و همایش دیده شده است؛ اینکه اطلاعات و اهداف برگزاری آن را بگویید، سخنرانان و پنل‌ها را مشخص کنید، شیوه‌های شرکت و پرداخت هزینه و ارائه مقاله در صورت لزوم را مشخص کنید و همچنین مشارکت‌کنندگان و حامیان این کنفرانس را معرفی کنید.

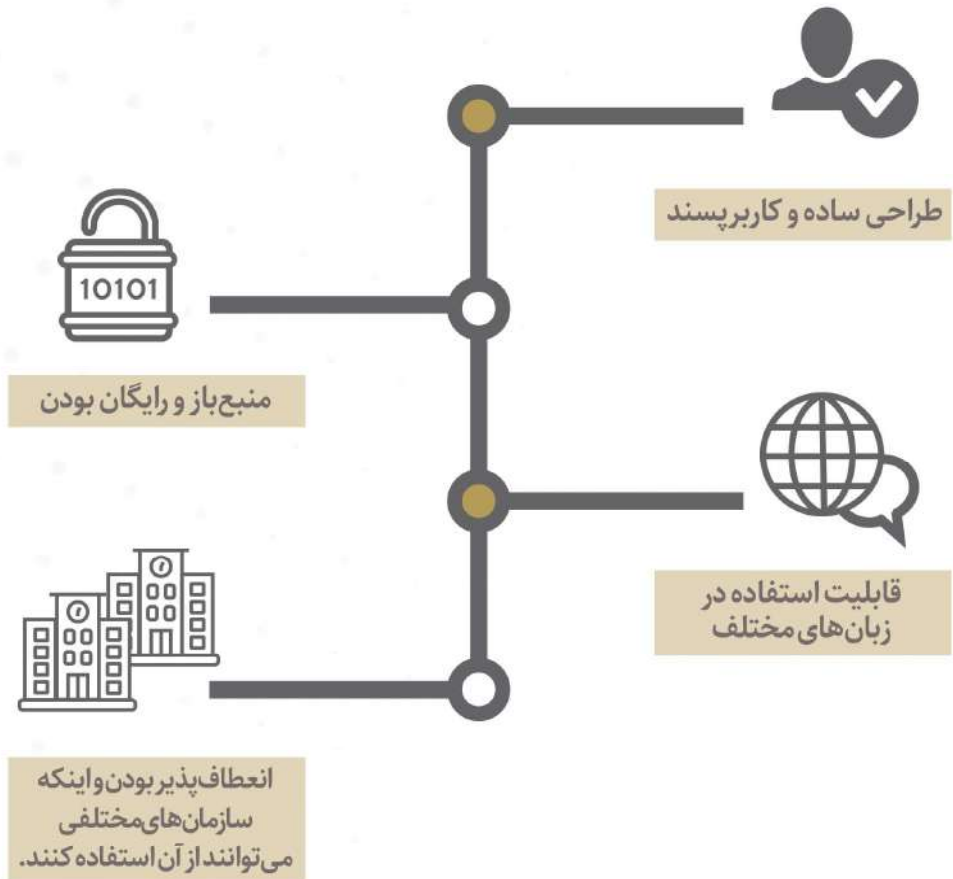
جایگاه این پلتفرم در اکوسیستم حکمرانی

شکل زیر به خوبی جایگاه این پلتفرم را در بین شیوه‌های ارائه خدمت و محصول نشان می‌دهد. در بعد افقی، ساختارهای بخش عمومی و خصوصی مشخص شده‌اند، و بعد عمودی براساس تمرکز در تصمیم‌گیری تقسیم‌بندی شده است. پلتفرم **decidim** بیشتر در خدمت سازمان‌ها و ساختارهای بخش عمومی و همچنین براساس شیوه تصمیم‌گیری غیر متمرکز طراحی شده است.

مزایا و سازمان‌های اصلی استفاده کننده از پلتفرم Decidim

از مزایای استفاده از این پلتفرم می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

همچنین شهرها (در کشورهای مختلف) و سازمان‌های مختلفی از این پلتفرم استفاده کرده‌اند. در شکل زیر به برخی از این استفاده‌کنندگان اشاره شده است.

معرفی سامانه Decidim Barcelona

کاربران می‌توانند پیشنهادات خود را مطرح کنند و طرح‌های مطرح شده توسط سایر کاربران یا شورای شهر را در این پلتفرم دنبال کنند. کاربران برای رأی‌دادن به این پیشنهادات باید ثبت‌نام کنند و به عنوان ساکنان رسمی شهر شناخته شوند. در رابطه با برنامه عملیاتی شهری، رأی‌دهندگان به پنج گروه موضوعی تقسیم بندی می‌شدند: دولت خوب، سلامت، اقتصاد فراگیر، عدالت جهانی، تغییر زیست‌محیطی. این پلتفرم ۱۰۸۶۰ پیشنهاد دریافت کرد که ۱۴۷۶ مورد آن‌ها در PAM آورده شد.

نام سامانه: Decidim Barcelona

سال تاسیس: ۲۰۱۶، اسپانیا

حوزه‌های فعالیت: مشارکت شهروندی در حل مسائل

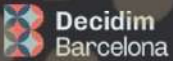
وبرنامه‌ریزی‌های شهری

آدرس سایت:

<https://www.decidim.barcelona/>

می‌توان گفت، سامانه Decidim Barcelona یکی از بهترین نمونه‌های استفاده شده از پلتفرم Decidim است. این سامانه توسط شورای شهر بارسلونا به عنوان پلتفرمی برای دموکراسی مشارکتی ایجاد شده است. هدف اولیه از ایجاد این سامانه، امکان ارائه پیشنهاد از سوی شهروندان در مورد برنامه عملیاتی شهری (PAM) بارسلونا تا دسامبر ۲۰۱۶ و حفظ جریان بحث درباره برنامه چهار سال بعدی است. ۱۲۰،۰۰۰ نفر در این فرآیند پیشنهاد شرکت کرده‌اند.

Decidim
Barcelona

Cercar

Català

Registra't · Entra

Inici

Processos

Òrgans

Iniciatives

Rendició de comptes

Ajuda

Decidim la Barcelona que volem

PROCESSOS EN MARXA

این پلتفرم از «مدل ترکیبی» استفاده کرده است تا بر شکاف دیجیتال بین کسانی که به فناوری‌های جدید دسترسی داشته و دانش آن را دارند و کسانی که فاقد این امکانات هستند، غلبه کند؛ بنابراین، فرصت‌های مشارکت آنلاین و آفلاین فراوانی وجود دارد - از جلسات شورای شهر گرفته تا بحث و رأی‌گیری آنلاین، که نتایج همه آن‌ها ترکیب می‌شود. تیم اختصاصی دولت می‌توانست پیشنهادات عموم مردم را بازبینی و گروه‌بندی کند و مجدداً روی آن‌ها کار کند و همچنین فرصت‌های مشارکت از سوی افراد را در نظر بگیرد (با توجه به اینکه پیشنهادات هم از جانب شهروندان و هم از سوی شورای شهر طرح می‌شدند، وجود یک تیم اختصاصی برای تعدیل پلتفرم و یکپارچه کردن پیشنهادات، احتمالاً اجرای این فرآیند را تسهیل می‌کرد).

وضعیت فعلی سامانه Decidim Barcelona

اندیشکده شفافیت برای ایران

آدرس: تهران، خیابان جلال آل احمد، جنب دانشکده

اقتصاد دانشگاه تهران، پلاک ۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۵۳۰۷۲

اندیشکده شفافیت برای ایران

نشانی: خیابان جلال آل احمد، جنب دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران، پلاک ۳

شماره تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۵۳۰۷۲

وبسایت: TP4.ir